Ion Ţugui

Zgomotul de la treizeci de ani

Din volumul „Din tot sufletul pentru fericire”, Editura Junimea, 1987

2004 – 12 – 03, Diana Ţugui

Acest titlu l-a dat garderobierul, încă pe când era portar la un hotel bucureştean. Fiind prins cu nici-el-nu-mai ştia ce fel de trafic şi dat afară din post, soră-sa îi găsise un loc la fel de bun, garderobier la o frizerie de periferie care nu avea în schemă un astfel de post, dar avea o garderobă, adică un spaţiu adecvat, cu cuiere şi sertare, tejghea, perii şi altele… Se instala aici după-amiaza, trei anotimpuri din an, şi lua din mâna clienţilor sacoşe, pălării şi pardesie; iarna – paltoanele şi că-ciulile. Lua din mâna tuturor până şi micile pachete, le depunea cu grijă, dădea numere scrise, pe nişte cartonaşe, de mâna lui şi, la plecare, ştia de-acum de luni de zile că primeşte între trei şi cinci lei de la fiecare client. Lucrurile se aranjaseră acolo, la locul de muncă, el nu era salariat, ci doar tolerat să câştige o pâine; bune şi optimiste erau zilele când pleca acasă sau într-o cârciumă cu câteva sute de lei în buzunar.

Toate acestea nu ar avea nicio importanţă dacă garderobierul nu s-ar fi dovedit într-un moment anume o minte inspirată. Era mai mult ca sigur că el nu o cunoştea pe Luiza, sau dacă o cunoscuse vreodată, n-avea să-i ştie numele; poate că o privise coborând din bloc, se minunase ca atâţia alţii de frumuseţea ei, mai mult ca sigur că şoptise în sine, în stilul şi felul personal, o seamă de cuvinte elogioase, la urma urmelor chiar dacă netransmisibile cu voce tare… deşi nu o cunoscuse decât din vedere, fiind bine redresat din perspectivă pecuniară, la şapte luni şi cinci zile de la afacerea cu garderoba, el şi nu profesorul de română avea să emită celebra exprimare: Zgomotul de la treizeci de ani! ceea ce pe filologul îndrăgostit de Luiza îl lăsase perplex.

Cum s-a înţeles încă de la începutul acestei povestiri, Mogâldeaţă Garderobierul mai rostise aceeaşi metaforă şi pe când era portar la un hotel bucureştean unde cunoscuse destulă lume, de toate felurile şi de toate vârstele, sau, vorba lui, „fel de fel de lume”, dar niciodată până acuma nu uimise cu rostirea lui degajată pe un filolog

ca Luigi Dandara.

Neşansa existenţei isteţului era compusă din două neajunsuri cu care intrase în viaţă: nu reuşise în copilărie să promoveze decât cu mare greutate patru clase elementare, iar pe de altă parte, era de statură sub mijlocie, dar robust şi foarte îndesat, brunet, cu părul numai cârlionţi mari care-i cădeau ca pe-un şold de berbec. Trecuse bine de patruzeci de ani şi încă îşi blestema nenorocul, convins că din cauza staturii pitice nu absolvise şapte clase, iar mai încoace nu izbutise să-şi facă o meserie: dacă ar fi reuşit să-şi facă, totuşi, o meserie oarecare, cu siguranţă că nimeni nu l-ar fi luat în seamă tot din cauza staturii. treconciliabilă, situaţia nu era şi dramatică; de pe la şaisprezece ani se descurcase mulţumitor, dăduse mereu de-un fel de cale a tuturor posibilităţilor, se fofilase şi biruise; perioada de la hotel, de vreo cinci ani, fusese şi cea mai înfloritoare, dar nici acum nu se plângea de nimic. Ca garderobier clandestin sau mai bine zis voluntar, câştiga destul fără să plătească impozit pe câştig şi îi ajungea pentru trai, dar şi să se ducă trei luni, vara, pe litoral, unde, de asemenea, se descurca.

Luigi Dandara tocmai trecuse pe la frizerie şi ştiind că ochiul străzii din acest cartier este garderobierul, după ce auzise de metafora lui îl abordă direct:

„Spune-mi drept, dumneata l-ai citit pe Balzac, sau ai zis din mintea dumitale de zgomotul de la treizeci de ani?”

„Să-mi moară ce am mai scump dacă ăla de care aţi zis mi-a trimis mie ceva în scris!” se dezvinovăţi garderobierul.

„Dar o cunoşti pe Luiza…”

„Dacă-mi ziceţi cum arată, o cunosc!” răspunse.

Luigi Dandara i-o descrise amănunţit; în vreme ce-i făcea portretul din cuvinte, masca lui căpătând expresia fericitului suspicios, brunetul înţelesese că la mijloc e ceva în legătură cu o mare patimă.

„Da! spuse el fără să mai steie pe gânduri. E a-ntâia! Nu aveam habar de nume, da cunoscută-mi e de mai multă vreme şi n-aş zice că uite, de aici ori de aici. De peste tot. O muiere frumoasă cade-n ochi şi n-o mai scoţi nici cu ciutura. Aia-i!”

Profesorul de română scoase un carneţel şi scrise ceva repede-repede, dar nu-l vârî la loc, în buzunar, ci rămase cu el în palmă, ca un reporter în faţa unui interlocutor interesant.

„Să fie adevărat că în vreme ce eu îmi făceam stadiul la ţară,

Luiza bea cafea în Piaţa Rahova cu nişte indivizi?”

„În piaţă e exclus! Poate la cofetărie…”

„Bineînţeles că la cofetărie, zise Luigi Dandara. Ce ştii de chestia asta?”

„Fără unsoare, aşa, pe de-a moaca, ce să ştiu?”

„Ai un preţ fix? vru să ştie profesorul. Să aud!”

„Pe-un sutar mă uit fără ochelari. La două, îmi pun ochelari şi văd cum trebuie!”

Peste numai câteva zile Luigi Dandara negă că i-ar fi dat garderobierului două sute de lei, învoindu-se asupra unei chestiuni deosebit de delicate, cu care în alte părţi ale globului pământesc se ocupă gangsterii şi agenţii particulari, „agenţii privaţi”, detectivii la purtător şi alţi înăimiţi pentru aşa ceva… peste numai câteva zile el o invită pe Luiza la cofetăria din Piaţa Rahova şi comandă pentru ea două prăjituri şi o limo-nadă, după aceea au dat o raită prin piaţa de legume şi zarzavaturi şi i-a cumpărat mai multe obiecte utile în bucătărie, dar şi un buchet de flori de grădină, de la un ţăran… peste câteva zile, aşadar, fiind luna aprilie, Luiza nu se vedea în întregime, ci numai parţial; nimeni nu şi-ar fi putut face o părere despre proverbiala ei frumuseţe mai ales trupească, iar garderobierului, care îi vedea pentru prima oară împreună, ea nu i se păru chiar răpitoare: dimpotrivă, Florica, iubita lui din ultimele patru luni şi jumătate, era incomparabil mai arătoasă, mai suplă, mai atrăgătoare din toate punctele de vedere mai ales atunci când îmbrăca frumoasa ei rochie, cumpărată de el, lungă şi încreţită, o rochie plină de flori mari, strânsă bine cu un şnur din aceeaşi pânză…

După ce absolvise liceul economic, Luiza Podoabă dăduse examen cinci ani la rând la facultatea de actorie şi nu avusese noroc; la douăzeci şi cinci de ani împliniţi intră vânzătoare la un magazin „Materna”. Primise pe la sfârşitul lui martie o scrisoare de la Luigi Dandara, pe care îl întâlnise întâmplător la munte, într-o duminică, cu un an în urmă, scrisoare prin care profesorul de română o anunţa că în sfârşit căpătase numirea în Bucureşti, începând cu toamna acestui an şi revine în oraşul natal. Luiza îi scrisese la rându-i fericită că el nu o uitase, fericită că ea însemnase, fie şi pe fugă, ceva în viaţa lui dar şi mâhnită că în acest an, prin toamnă, împlineşte treizeci de ani şi numai bunul Dumnezeu a făcut ca ea să-l fi întâlnit pe el şi el pe ea, că ghicindu-i-se în palmă şi în alte feluri i se spusese cât se poate de

precis:

„Unul cu care ai fost şi-ai şi uitat de el vine să te ia. La început, balamuc mare. El se luminează la minte şi aduce fericirea".

Nu-i reprodusese în scrisoarea de răspuns chiar aceste cuvinte, dar îi dăduse de înţeles că destinul cotrobăise prin viaţa lor de până la treizeci de ani şi ajunsese la concluzia – destinul însuşi – că ei sunt unul pentru altul. Luigi Dandara făcuse treizeci şi unu de ani. La întrebarea lui, în aceeaşi scrisoare, „tu arăţi la fel de minunat, draga mea Luiza, eşti aceeaşi zână irepetabilă?" ea îi răspunse: „Zână nu, că am mai pus ceva carne pe şolduri, da mă uit ca orice femeie în oglindă şi nu mă dau pe-o sută de la Hollywoodul ăla plin de din alea care fac de-geaba atâta vâlvă pe ecran…". Lui îi sărise în ochi dezinvoltura ei, era chiar ceea ce pretindea el de la fată, adică să fie băieţoasă, să nu se lase mai prejos de altele sau de micile legende, să fie mereu în stare să dea o replică mortală atâtor pretendenţi fără viitor". – în felul acesta – ştia Luigi Dandara pe căi oculte – o fată se poate apăra ferindu-şi reputaţia şi dovedindu-se o bună soţie, mai târziu…

Cele mai multe din evenimentele sufleteşti cu consecinţe afective se produc primăvara. Savanţii au spus totul despre această particularitate, au explicat-o cu ajutorul argumentelor ştiinţifice.

Nu întâmplător Luigi Dandara invitând-o pe Luiza Podoabă în părculeţul de pe bulevardul Coşbuc, printre atâtea altele îi mărturisi că el a fost procreat primăvara; şi câtă satisfacţie trezi în el adevărul că şi ea era o fiinţă a primăverii.

Această coincidenţă, deloc minoră, echivala imaginea unui fir prin care trec mai multe fire şi viaţa se ţine numai în unul singur, fragil, celelalte fiind rupte; acum se efectuase sudarea tuturor firelor. În părculeţ erau numai ei doi. Luigi cumpărase o pungă de bomboane asortate.

„La munte când te-am ajutat să urci credeam despre tine tot felul de grozăvii. Îţi aduci aminte cât de emoţionat eram? Voiam să intru cu tine într-o pădure întunecoasă, să nu mă vadă nimeni şi după aceea să ies singur la lumină…"

„Adică, îţi plăceam şi îţi era ruşine de mine…" zise ea.

„Cam aşa ceva, dar nu trebuie să iei lucrurile ca pe nişte obiecte pe care pui mâna. Sufletul omului este complicat. Atâtea alternative, variante, frământări şi răspunsuri stau la îndemâna sufletului. Lovindu-se unele de altele iată că dispare puţin câte puţin prima

impresie. Am deprins să nu iau niciodată hotărâri în funcţie de prima impresie. Asta mai încoace, că la început nu gândeam aşa…”

„Ce mi-a plăcut la tine mai mult şi mai mult, e felul cum tu te pricepi să brodeşti pe hârtie cuvintele! îşi aduse aminte Luiza. La început credeam că le iei din cărţi. Slavă Domnului, pusă în situaţia de a trăi cinci ani în lumea artiştilor, eu am citit atâta că n-ar încăpea cărţile într-o ladă de camion…”

„Pe mine m-a preocupat mereu această relaţie pe care fără să vrei, probabil, ai enunţat-o, zise pedant Luigi Dandara. În asta constă raportul de densitate dintre cultură şi bunul material. Cât citim de-a lungul unui deceniu poate să nu încapă într-un camion şi sigur uneori nu încape. În schimb un camion „intră” cu uşurinţă într-o singură propoziţie, citeşti, închizi după aceea ochii şi-l vezi aievea…”

„Pot să-ţi spun dragul meu Luigi?” îl întrebă ea.

„Nu-mi cere, te rog, să aprob eu însumi lucrurile care mă încântă! zise el. Tu spune-mi cum simţi şi ce simţi. Orice explicaţie nu face decât să ne crispeze…”

„Dar tu chiar îţi aminteşti de noaptea aceea de la munte?”

El rămase cu privirile reci pe-un trunchi din micul parc; era sigur că atunci, la munte, nu fusese nicio noapte împreună cu ea, nu noaptea se cunoscuseră la cabană, ci dimineaţa şi se despărţiseră după-amiază scriindu-şi adresele, reînnoindu-şi dorinţa de-a se revedea după ce el primi cuvintele ei rostite cu o gingăşie irezistibilă:

„Eşti cel mai minunat om din câţi am cunoscut eu…”

Nu putuse uita asta vreme de un an, poate că un an şi câteva luni, şi chiar în ziua aceea, în tren, singur fiind, simţise nevoia să-i trimită acolo, la cabană, o vedere cu întrebarea care începuse să-l chinuie; Dar câţi oameni ai cunoscut tu până acum, la mai puţin de treizeci de ani? Ajuns la Gârliciu, unde era profesor de română, repartizat cu trei ani în urmă, săptămâni la rând îl chinuise la fel de intens ca întrebarea, chipul Luizei. Tocmai se îndrăgostise de el o asistentă medicală dezamăgită de un inginer agronom, căsătorit; ca să-i taie aripile, când ea venea la şcoală să-l vadă, îi vorbea cu ceasurile despre „minunata Luiza, fiinţă angelică, temperament integru şi adevărată enciclopedie dramatică…”. Îi recitase poezii, roluri din piese de teatru de la Aristofan la Shakespeare, din atâţia autori moderni, clasici sau contemporani, îl inhibase pur şi simplu cu memoria ei, cu intonaţia vocii potrivite parcă oricărui rol feminin… de fiecare dată

comisia o sfătuise să renunţe la a se mai prezenta la examene. Reuşise, atunci, la munte, să afle cât de cât şi motivul acestei sugestii; de fapt erau două motive total diferite, opuse unul altuia şi de neîmpăcat: al comisiei afirma că orice ar face candidata, nu i se poate şterge de pe mimică, gestică, fire şi structura intimă, frivolitatea – iar cinci ani la rând teatrul nu avea nevoie de un personaj feminin născut frivol, ci de unul sau mai multe care prin talent să se poată frivoliza pe scenă –, şi, motivul asupra căruia nu avea nicio îndoială, şi care era cel adevărat, după părerea candidatei, nu putea fi decât faptul ce ţine de harul naturii: frumuseţea ei trezise invidia generală! îi şi mărturisise proaspătului îndrăgostit de ea, pe vârful muntelui: Am auzit cu urechile mele, dragă Luigi, pe una mare de tot, că dacă vine asta în teatru, adică eu, noi trebuie să ne pensionăm de inimă rea… şi cum şi Luigi Dandara trecuse cu câţiva ani în urmă prin probe de invidie, fiind repartizat la Gârliciu, deşi cu medie mare la examenul de stat, alţii cu medii mediocre aranjându-se în Capitală sau pe aproape, văzu în neşansa minunatei Luiza propriile-i neşanse, ceea ce avea să-i deie de gândit multă vreme, dar mai ales îl apropiase şi mai mult de ea.

Despre toate acestea şi-au scris cam treisprezece luni câte o epistolă pe lună, nici prea mult, nici prea puţin, ci atât cât trebuise ca să nu se plictisească unul pe altul, dar nici să nu se mai poată uita. Acum, în sfârşit, erau împreună. Prima întâlnire a lui Luigi Dandara cu Luiza Podoabă fusese şi ea gândită bine de el, gândită prin semnificaţia ei: în micul parc de pe bulevardul G. Coşbuc. După ce renunţă la repetarea întrebării privind propria-i suspiciune – de ce ea îşi aminteşte de mine noaptea, când noi ne-am cunoscut numai ziua –, îi descrise fericit planurile lui de dinainte de-a ajunge aici, pe bancă:

„… şi-mi tot ziceam, venind cu trenul, cum să procedez? Întâi am convenit să ne ducem la un restaurant. Dar nu ştiam părerea ta. Mi-am spus: dacă Luiza vede în această invitaţie o intenţie de-a mea care o jigneşte? Aşa o pierd, îmi poate trage şi palme şi are tot dreptul. Stau eu şi mă gândesc ce mă gândesc, rememorez adresa ta, îmi aduc aminte pe unde vine Piaţa Rahova, da, ştiam şi ce tramvaie trec pe aici… dintr-odată mi se limpezesc lucrurile pentru că ţineam la tine, mă obsedai tot timpul, doream să te revăd. Am zis: o voi revedea pe strada cu numele marelui poet Coşbuc, în micul părculeţ – care este simbolul îndrăgostiţilor din clipa aceasta! Şi uite că aşa s-a întâmplat…”

Luiza îi prinse mâna şi i-o strânse uşor, cu dragoste. Tocmai se învoise câteva ceasuri de la magazinul „Materna”; o mătuşă bolnavă, medicamente, medicul la pat… găsise înţelegere şi de data aceasta ca de fiecare dată.

„Eşti cel mai minunat om din câţi am cunoscut eu…” zise ea aici, din nou, amintindu-i lui că de fapt prin această observaţie cercul se putea închide.

Când să-i ceară, cum voise şi cu un an şi mai bine în urmă, să-i spună câţi oameni a cunoscut ea, dintr-un tufiş înmugurit ieşi târându-se ca un câine bătrân, garderobierul. Se învârti ce se învârti prin preajma lor, după aceea, cu obrăznicie se aşeză pe-un petec de iarbă din faţa băncii.

„Profesore, dă-mi o ţigară…” ceru el fără să se ridice.

Luigi Dandara i-o puse în palmă, după aceea îi oferi şi foc de la brichetă; se puse pe fumat deranjându-i cu vădită intenţie. Luiza îi făcu semn să se ridice, să caute altă bancă, dar de fapt toate băncile din jur erau ocupate. Nervoasă şi incomodată de prezenţa individului, când să-l pună la punct – îl cunoştea foarte bine de la frizeria pe lângă care coborând din bloc, trecea de atâtea ori pe zi –, privind pe palma aceea de iarbă nu-l mai zări. Mirată de dispariţia lui pe nesimţite, incredibilă, îi ceru lui Luigi:

„Asta nu-mi place deloc, dragul meu, ia vezi ce s-a-ntâmplat? I-ai dat ţigara, fuma în faţa noastră şi parcă l-a înghiţit pământul. Ce zici tu de chestia asta?”

„I-am făcut semn să dispară, spuse cu voce fermă Luigi Dandara. Am vârât groaza în el. Cu mine nu-i merge. În bufet, la Gârliciu, când mă scotea câte unul din sărite, la fel procedam. Pune mâna aici…” şi îşi încordă muşchii bicepşi, umerii, tendoanele.

Luiza Podoabă pipăi bustul lui de la umeri la curea şi rămase cu o impresie contradictorie pe de o parte, plăcută pe de alta: era ca un atlet, ceea ce îi plăcea foarte mult, însă o înspăimânta forţa lui mai mult decât plăcerea, adică spaima o întrecea pe aceasta.

„Cred că nu eşti agresiv! zise ea temătoare. Eu sunt femeie. Nu cumva, vreodată, să vrei să-mi arăţi cât de puternic eşti tu! M-ai priceput, iubitule?”

Luigi rămase pe gânduri; se ciondănise el de atâtea ori cu bărbaţi, se îmbătase de atâtea ori în bufet la Gârliciu, dar niciodată nu-şi arătase puterea în faţa femeilor. Îi displăcea profund să audă de

un bărbat puternic, care îşi foloseşte puterea lovind o femeie… îi mărturisi cu sinceritate această însuşire a lui, de care de altfel se şi mândrea, după aceea îi povesti câteva scene din bufet, la Gârliciu cu nişte tractorişti. Deşi unul avea asupră-i o manivelă, n-a putut-o folosi. L-au dus colegii la dispensar, după aceea, a doua zi s-a dus el să-i vadă copcile şi a plătit la acelaşi bufet un chef de împăcare ce-a rămas de pomină în localitate; toată lumea fusese de acord că tovarăşul profesor e rău la mânie, dar e om, pâine caldă când face o boacănă iar felul cum o repară este de departe demn de un tânăr cum rar mai găseşti…

Pentru Luiza rămânea un mister dispariţia garderobierului. Nu-i ieşea din cap misterul, nu mai înţelegea nimic, era pentru prima oară când i se întâmpla aşa ceva. Încercând să-l descoasă pe el, insistând neliniştită şi nerăbdătoare, află în cele din urmă, din spusele lui, ceva ce-o puse mai întâi pe gânduri, după aceea trezi în ea o admiraţie copleşitoare:

„Fiecare individ, draga mea Luiza, depinde de o anume mobilitate. Statice sunt numai obiectele din jur, arborii, construcţiile. Oamenii realizează o permanentă mişcare în jurul obiectelor moarte pentru că viaţa este ea însăşi o mişcare permanentă. Arborii şi vegetaţia au viaţă, bineînţeles, dar nu sunt decât plămânul ce se interferează cu această necontenită mişcare, fără să se înscrie în legile ei. Cu toate acestea, noi nu putem avea controlul absolut asupra fiecărei mişcări. Fiecare mişcare este autonomă în raport cu alta, fiecare e animată de ceva anume, toate mişcările laolaltă dau ceea ce numesc eu Marea Mişcare. Altă dată am să-ţi vorbesc despre simetria mişcării de pe Pământ, cu mişcarea cosmică. Vei vedea atunci că suntem un singur univers guvernat de mişcare, forţă şi energii multiple şi complexe, iar în această ordine, eu pun deasupra ei şi a absolutului, Iubirea!”

„Dar nemernicul ăla a intrat parcă în pământ! zise Luiza obsedată. Tu ai vorbit aşa de frumos că-mi crapă capul, dar cum a dispărut ăla? Ce legătură are cu ce-ai zis tu? Mie îmi place totul pe faţă: asta dau, asta vreau! Se vede că ăia de la Gârliciu ţi-au vârât în cap numai chestii din astea, de filosofie. Hai, măi Luigi, dragule, să coborâm mai pe pământ! Ce moaş-ta te încurci cu tâmpenii?”

Luigi Dandara îi răspunse privind-o cu o mutră consternată. Atât de făţişă, de directă şi de acră îi văzuse ea lui mutra, încât făcea cât un pumn de atlet.

„O să am destul de lucru cu tine, zise el revenindu-şi. Mai mult decât am avut cu copiii la Gârliciu. De fapt încă nu ne cunoaştem deloc. Din scrisori n-a reieşit mare lucru. Eu ţi-am tot scris că te iubesc, tu mi-ai tot scris că mă iubeşti şi că sunt speranţa ta. Acu suntem împreună. Mai citeşti teatru?”

„Să n-aud de teatru! spuse Luiza, convinsă. E ca şi cum aş fi avut o mamă bună care m-a alungat din casă şi acum, după ce-am ajuns pe drumuri, îmi trimite bileţele de amor. Uite că am şi eu mândria mea! Teatrul e o porcărie!”

„N-aş zice la fel, fu de părere Luigi, cu bunăvoinţă şi toleranţă. Fără un spaţiu spiritual cât de cât conturat nu se poate vieţui. Te-a dezamăgit teatrul, înseamnă că pe locul rămas gol a apărut altceva. Ai o pasiune nouă, care să o înlocuiască pe cea veche?”

„Da! răspunse Luiza. Află că am. Mai mare plăcere decât să-ţi treacă zilnic prin mâini lucruşoarele pe care ştii că o să le îmbrace atâţia copilaşi durdulii, drăguţi, îngeraşi şi scumpi…”

„Mai mare ca ce? o puse el în încurcătură. Termină-ţi fraza, fii logică în exprimare…”

„Ce faci, dragul meu! strigă ea jignită. Mă examinezi? De asta ne-am întâlnit noi după atâta vreme? Adică eu nu ştiu să vorbesc? la mai dă-o dracului! Ori mă iubeşti cu adevărat şi atunci nu-mi cauţi în coarne, ori vrei să mă prepari pentru şcoală şi atunci zi-mi cât mă costă!”

În aceeaşi clipă pe gardul care împrejmuieşte un mic teren de sport apăru, cocoţat pe rama de sus, din beton, garderobierul. Stătea pe vine, se făcuse şi mai mic. Avea în mâna dreaptă, ţinându-l pe palmă, un carneţel soios, iar în buzunarul cămăşii de in un stilou.

„Să ştii că nemernicul ăsta ne urmăreşte!” mai apucă să spună Luiza Podoabă.

„Eşti din nou lipsită de logică, răspunse Luigi Dandara. Unul care ne-ar urmări cu vreo intenţie curată sau necurată, fii sigură că n-ar apărea aşa, ca să-l vedem şi noi. Nici păsările nu l-ar simţi. Eu cred altceva, şi te rog să nu te superi. Probabil preocupată de întâlnirea noastră, de marea revedere, supraîncordată, firesc, de această iubire aflată abia la începutul ei – şi sunt foarte conştient de asta! –, ca orice femeie speriată puţin, ai început să halucinezi. Nu-i ceva grav, nu te necăji. Mă pricep la astfel de fenomene. Una din Gârliciu care voia cu tot dinadinsul să mă ia de bărbat, refuzând-o, n-a găsit ceva mai bun de

făcut decât să mă înşele în odaia în care stăteam eu în gazdă, cu un instructor de la o şcoală profesională care venise în concediu de trei zile, acasă. Normal că i-am atras atenţia în modul cel mai sever cu putinţă că gestul ei este incalificabil, şi că, dacă între mine şi ea nu s-a petrecut ceea ce se petrecuse între ea şi instructorul în trecere, era din cauză că ştiam de la început că ea este în stare să procedeze în felul acesta. Or, intuiţia mea a fost magistrală. Nu suport să fiu trişat. Când mi-a spus că recunoaşte că a greşit şi îşi cere de mii de ori iertare, am respins categoric motivele şi rugămintea ei. Peste o săptămână începuse să vadă la fel ca tine tot felul de urmăritori! Cică după despărţirea de mine toată lumea se uită la ea, o pândeşte, îi vrea răul. Absurd, evident absurd. Argumentul ei cum că, totuşi, cunoscându-ne de un an de zile şi neîntâmplându-se între noi nimic, eu sunt vinovatul principal pentru a fi pus-o într-o situaţie penibilă, nu l-am luat în seamă. Am impresia, draga mea Luiza, că generaţia noastră este atât de freudiană încât trebuie fiecare să reacţionăm, să redescoperim starea de iubire pură, fie ea şi imperfectă! Decât o iubire perfectă dar neverosimilă, mai bine o iubire pură şi imperfectă".

„Iartă-mă, Luigi. N-am înţeles nimic. La patru trebuie să fiu la magazin. Colega care mi-a ţinut locul se duce la ţară, la cinci are tren. Tu eşti un adevărat savant şi atunci la munte nu mi-am dat seama. Hai spune-mi, ţi-am plăcut aşa de mult atunci că nu m-ai putut uita?"

Îl rugase cu pioşenie, ca şi cum de răspunsul la această întrebare depindea totul; Luigi Dandara stătu pe gânduri; se străduia să-şi aducă aminte ceva atât de îndepărtat încât părea că nu în el însuşi, în memoria lui se aflau amintirile. O cuprinse uşor cu braţul erotic de după umăr şi-i spuse:

„Aspectul erotic este doar una din dimensiunile iubirii dar nu are prioritate pe lângă alte aspecte incomparabil mai coagulante! Deşi fără el nu se poate, personal consider că natura este perfectibilă şi ceva – ceva putem reconsidera din alte unghiuri de vedere..."

„Uite, dragul meu, acu simt şi eu nevoia să te ascult şi să învăţ tot ce vrei tu de la tine. Dar fă-mă să te pricep!"

„Mai întâi trebuie să ştii că nu-mi plac femeile care au cunoscut prea mulţi bărbaţi până la treizeci de ani! Aşa cum nu-mi plac nici acelea care nu au cunoscut până la această vârstă niciun bărbat! Atunci când suflelul meu este pregătit ca acuma să se apropie de alt suflet, simţind iubirea, raţiunea mea este tulburată şi doresc să ştiu absolut

totul; începând de mâine vom discuta aceste probleme.

Tu ai simţit încă de atunci, de la cabană, că mă iubeşti?”

„Eu am simţit încă atunci la cabană că eşti un om minunat…”

„Bine, o asemenea remarcă o putem face referindu-se oricând, oriunde şi faţă de orice sau oricine! Ar fi de dorit să nu discutăm în felul acesta, vag, abstract. Suntem, după părerea mea, două personalităţi. Experienţa ta în teatru, deşi te-a dezabuzat şi debusolat, o consider fundamentală pentru iubirea noastră. Câte ca tine şi-au dedicat anii cei mai voioşi ai tinereţii citind teatru? Foarte puţine. Fără să o ştii, eşti o excepţie. Asta mi-a reţinut atenţia încă la cabană. Mie spune-mi ce definiţie dai conceptului de om minunat şi cum o poţi argumenta referindu-te direct la persoana mea!”

Trecuseră ceasuri, trecuseră dus şi întors nenumărate tramvaie, mai apăruse – nevăzut de ea – garderobierul prin diferite alte unghiuri ale micului parc, şi abia acum Luiza Podoabă se lumină la minte ca o mască în cursa aprinsă a unui far; inhibată şi nesigură, se convinse înainte de-a încerca, de marea ei greşeală. Într-adevăr, până acum nu cunoscuse încă un bărbat la fel. Bărbaţii pe care îi cunoscuse erau incomparabil mai „naturali”; şi ei îi plăcea omul aşa, natural, dar împotriva minunatului Luigi n-avea argumente naturale. Cum să-i dea ea o definiţie pe care el imediat o va distruge? Renunţă la definiţie şi, cuprinzându-l fermecată de dragoste şi voluptuoasă din nevoia de contraargumente, îl îmbrăţişă oftând şi mozolindu-i gura de rujul abundent, care rămăsese până acum intact.

„Dacă şi tu ai să mă chinui şi ai să mă părăseşti, ai să mă ai pe conştiinţă şi n-ai să ai linişte toată viaţa. Tu-mi ostoieşti dorul revederii cu firea ta căpoasă şi niciun cuvânt…”

Niciun cuvânt? se întrebă Luigi Dandara o clipă părându-i-se că până acum ar fi vorbit în vânt, şi n-avea rost să întrebe vântul ce înţelesese din monologurile lui, din micile aluzii ideatice cu rol de tatonare, de cunoaştere şi poate că şi de acomodare… o cuprinse la fel ca adineauri, frăţeşte, cu dreapta, iar cu stânga îşi şterse uşor scârbit rujul de pe buze; pentru acest gest scosese o foaie albă din buzunar, pe care o puse în geanta diplomat, murdară de ruj şi o netezi puţin înainte de-a trânti capacul.

„Draga mea Luiza, zise el spăsit, între noi doi nu mai există niciun secret. Norocul a făcut să ne cunoaştem la cabană. Ne ştim ca şi cum am fi copilărit împreună. Dar eu am nevoie, atunci când investesc

sentimente şi iau hotărâri atât de importante, să ştiu ce se află şi mai departe de secretele deconspirate! Cele mai mari surprize ne aşteaptă uneori tocmai dincolo de secretele care nu mai sunt secrete…”

„Întreabă-mă orice şi eu îţi spun. Sau spune-mi pentru ce ai ţinut să mă vezi, cu ce scop, ce doreşti de la mine? Uite că mă şi înfurii! Ce sunt eu, o puştoaică pe care o păpăceşti de cap cu cartea ta? Fă-mi cel puţin un copil şi n-ai decât să stai cu el de vorbă cum stai cu mine…”

„Bineînţeles, orice dragoste, în mod normal, se finalizează cu un copil sau mai mulţi, zice Luigi Dandara. Observ însă că nu te întrebi în care moment copilul este deopotrivă o dorinţă a ambilor soţi şi o necesitate? Aşa, ca proştii prin arătură, nu merge. Toate speciile se reproduc, există chiar teoria după care nu au importanţă indivizii, ci specia în ansamblul ei. Şi-acum să trec la nodul problemei: Admitem că noi aducem pe lume un copil. Admitem că aşa cum mi-ai scris de mai multe ori simţi nevoia unui soţ şi lupţi să devii soţie credincioasă. Dar ce ştiu eu despre tine până în duminica aceea când am rămas singuri în cabană? Nu te aşteptai la o asemenea întrebare de aceea văd că te-ai cam îngrozit. Tot eu te scot din încurcătură. Mâine nu, poimâine trebuie să-i fac rost de cărbuni maică-mii, dar răspoimâine îţi pot înmâna un memorial în care doresc să-ţi relatez, lapidar dar cât se poate de exact, întreaga mea existenţă sentimentală între optsprezece şi treizeci şi unu de ani şi şapte luni. Simt nevoia să cunoşti totul pentru a putea după aceea discuta unele amănunte. Este absolut necesar acest schimb de relatări…”

„Eu ce trebuie să fac?” întrebă Luiza Podoabă cu ochii mici şi scăpărători, abia zărindu-i-se în străfundul lor stupoarea.

„Exact ce fac eu!” răspunse el decis. Ca din senin apăru pe aleea îngustă garderobierul. Îşi pieptănase frizura, mergea ţanţoş, bine dispus, şiret. În dreptul băncii îşi puse singur o piedică, gestul golănesc îl prindea bine, dar nu se tăvăli pe nisip, cum bănuiseră ei văzându-l împleticit în manşetele pantalonilor, ci căzu, voind-o, cu palmele pe bancă.

„Mai doreşti o ţigară?” presupuse Luigi Dandara.

„Nu, domnule…” răspunse garderobierul.

„Dumneata nu cumva lucrezi la frizeria…” îl întrebă Luiza.

„Temporal, domnişoară. Eu lucrez unde e nevoie de mine. În aer, pe pământ, sub apă. Am mulţumit pe toată lumea…”

„Condu-o te rog pe viitoarea mea soţie până la staţia de

tramvai!" îi porunci Luigi Dandara ridicându-se de pe bancă şi întinzându-se ca după un căscat în zorii unei zile ploioase.

„Foarte bine, spuse Luiza. Şi noi când ne revedem?"

„Duminică, orele douăsprezece, exact în locul acesta. Eu nu pot întârzia mai mult de cinci minute. Dacă banca e ocupată, aştepţi aici. La fel voi proceda şi eu dacă vin înaintea ta. Te sărut dulce..."

„Şi eu te sărut dulce, dragul meu Luigi..."

Garderobierul făcu o plecăciune, deloc ironică, şi o însoţi, la un metru depărtare, în urmă, până în staţia de tramvai.

După ce ajunse la magazinul unde lucra, Luiza uită de impertinentul amabil care o însoţise câteva staţii de tramvai, făcându-se însă că n-o vede şi nu o cunoaşte, şi îşi văzu de treburile ei; alerga prin magazin suprasolicitându-şi serviciile şi amabilitatea, făcând orice ca să uite, neputând ieşi din starea pe care ea însăşi nu şi-o înţelegea, precum procedase în atâtea rânduri îşi impuse acele exerciţii de indiferenţă ce-i folosiseră altă dată pentru că erau urmate de dictonul curent: nu-mi pasă de nimic", dobitocul e un nebun, îl pun eu la punct de-o să mă ţină minte! Pe măsură însă ce se apropia sfârşitul programului, iar până atunci nu era decât o oră, faptul că fusese umilită o incita trezind în ea nevoia de-a lovi repede, dar lăsând semne, ca nişte răni deschise pe care anchetatorul imbecil să şi le privească zi de zi... o să-i lase un număr suficient de zile ca să se otrăvească privindu-şi rănile, după aceea o să-i spună adevărul: Mi-a fost teamă că îmbătrânesc şi rămân singură. Mi-ai plăcut pentru că eşti bleg şi imbecil. Nu-mi aduc aminte când ne-am iubit. Ai mei visează să am un soţ cu facultate şi să fiu respectată pentru frumuseţea mea. Oricum şi dacă mă cereai de nevastă... dar sunt toate acestea adevărate? Luigi e ca o groapă de care te temi, te sperii în vis de ea, dar când te trezeşti ceva te îndeamnă să te duci pe marginea gropii, nu poţi altfel... trebuie să văd ce-i cu garderobierul. Cobor mâine dimineaţă la frizerie, intru şi-l iau de piept: ce vrei de la mine, maimuţoiule! De ce te ţii după mine? Ce legătură e între tine şi Luigi Dandara? Am aflat eu atâtea şi n-am s-o aflu pe asta? Probabil l-a pus să mă urmărească. Să nu pot face un pas fără secătura aia urâtă...

leşi din magazin luându-şi rămas bun de la colege; mai poposi câteva minute în vitrina magazinului pândind prin sticlă: nu-l zări nicăieri pe garderobier, era sigură. La şapte şi jumătate seara ajunse în Piaţa Rahova. Nu era nimeni acasă. Se privi în oglindă şi îl zări pe Luigi

Dandara în spatele ei, surâzător, tandru, cu pomeţii înroşiţi de emoţie. Nu o surprinse deloc apariţia lui. Dimpotrivă, era sigură că mai curând decât duminică o să-l revadă.

„Dragă Luigi, începu ea continuând să se contemple, m-ai pus pe muchie de cuţit. Eşti foarte interesant. Ţi-aş trage nişte scatoalce pe cinste şi după aceea te-aş înfăşa în pelinci de copil, special le-aş aduce de-acolo pentru tine…"

„Foarte bine, răspunse Luigi aburind puţin cu aerul plămânilor oglinda. Ce-i mai plăcut decât să stai lângă iubită înfăşat? Şi eu aş proceda la fel. Ceva mai mult, te-aş purta în cărucior prin parcul Coşbuc, te-aş creşte cu răbdare, ţi-aş da o educaţie aleasă şi după aceea la Starea Civilă…"

„Vreau acolo unde ai zis, Luigi, dă-o dracului de treabă, sunt chiar aşa de lepădat? Hai să ne cuplăm şi n-o să-ţi pară rău! Or poate că tu visezi o fecioară? Atunci de ce naiba mi-ai scris mai bine de un an scrisorile alea pe care cine dracu' le-n-ţelege?"

I se păru că ar fi comis din nou ceva neîngăduit de el, adică, îi citise scrisorile şi nu înţelesese nimic? vru să retracteze, dar când se întoarse să-i muşte cu buzele vârful nasului, în spatele ei nu era nimeni. Găsi prin casă o carte de telefon şi începu să caute. Niciodată nu căutase cu atâţia draci şi atâta nelinişte un număr de telefon. La litera respectivă nu găsi niciun Luigi Dandara, dar sună la vreo zece numere aflate în dreptul numelui; niciunul din cei solicitaţi nu auziseră de Luigi. Dacă el a apărut aici adineauri şi acu nu mai e, înseamnă că dragul meu Luigi chiar nu e deloc, şi numai eu închipuindu-mi-l de vreo doi ani încoace, după decepţia aia stupidă cu Nae, l-am născut ca o scroafă, purceii, şi-l port ca proasta după mine… o fi, n-o fi?; bine că l-am născut, pentru că până la urmă tot dau de el! conchise Luiza Podoabă şi se duse din nou în faţa oglinzii să se dezbrace.

Indiferent dacă erau ai ei sau nu, acasă, încă de pe la şaisprezece ani, când maică-sa jurase pe toate femeile frumoase din familia lor – şi erau destule – că Luiza va ajunge „în curând" cea mai mare actriţă nu numai din România, ci poate că din Europa, că se obişnuise, stimulată în primul rând de maică-sa, să se dezbrace în fiecare seară în faţa oglinzii. Exista în familie şi o teorie originală în acest sens: Tu, Luiza, trebuie să-ţi vezi corpul în fiecare zi. O mare actriţă lucrează cu corpul, corpul este meseria ei de bază, fără corp nu face doi bani. Uitându-te zilnic, vezi ce se întâmplă. Şi dacă această meserie care-i corpul, dă

semne că nu te mai vrea, iei măsuri… ca-ntotdeauna, şi în această seară, singură fiind, apucă metrul de croitorie aflat în sertarul oglinzii şi îşi măsură, ca înainte de-un concurs de frumuseţe, mijlocul, coapsele, pieptul şi umerii, piciorul… compară totul cu măsurătorile anterioare şi era perfect, nu se îngrăşase, nu slăbise, nu se clintise nimic din proporţiile cerute de legea meseriei aşa cum erau ele văzute mai ales de maică-sa, verificate consecvent de bunică-sa şi adeseori ridiculizate de taică-su. Taică-su era un om practic, se amuza încă şi-acum de relaţia obsedantă dintre corp şi carieră, vedea scenariile celor trei femei – mamă, fiică şi bunică – drept consecinţe ale propriei lui imprudenţe. Cum i se spunea în cartier în mod curent, „domnul Podoabă" era un cetăţean bun şi blând. Lucra de unsprezece ani responsabil la acelaşi aprozar, undeva pe Rahova. Îşi scosese soţia din serviciu, ca să aibă grijă de casă şi de educaţia Luizei. Luiza trecuse o singură dată pe la locul de muncă al domnului Podoabă, cum spunea ea însăşi, în spiritul consacrat. Era cu mai bine de doi ani în urmă, o trimisese maică-sa să vadă ceva… ceva era un splendid inel cu pietre preţioase. Intrase printre saci cu cartofi, varză şi legume de tot felul şi zărise, într-o odăiţă, o bătrânică. Într-un colţ era taică-su, i-o prezentă pe fiică, bătrânica îi apucă braţul şi-i puse în deget inelul. Urmaşe atunci o discuţie scurtă, precisă: cât, doamnă? la care pe nerăsuflate bătrânica răspunse: paişpe mii, e original, marcat, verificaţi-l! Domnul Podoabă scoase suma dintr-un sertar, numără banii repede-repede, îi înveli într-o foaie de ziar şi îi spuse, ca şi cum astfel de treburi se petreceau zilnic: du-te acasă, fata mea, vin şi eu spre seară… inelul de aur cu pietre preţioase îi amintea şi-acum, ori de câte ori se uita în casetă, la lumina lui orbitoare, chiar de tatăl ei. Atunci îl cunoscuse cu adevărat.

În vreme ce stătea goală în faţa oglinzii intră pe şoptitele maică-sa, o privi cum avusese impresia că o privise anterior Luigi Dandara. Acum însă nu era o iluzie. Veni în curând şi bunică-sa, care o adora.

„Hai că eşti bine, prea bine, spuse maică-sa privind-o cu nesaţ, cu acea bucurie înflăcărată în care până şi diletanţii ar vedea expresia nerostită:

Nu ai egal, eşti tot ce-am putut eu face mai bun pe lume şi nimeni nu m-a întrecut! Dar te văd puţin supărată, sau mi se pare!" întrebă maică-sa.

„Sunt foc de mânioasă, mamă, răspunse Luiza azvârlindu-şi pe umeri un frumos halat de casă, cumpărat pe plajă, la mare, de la o italiancă. Imbecilul ăla care mi-a scris atâtea scrisori face anchetă. Zice să-i pun pe hârtie viaţa mea de până când l-am întâlnit pe el în cabană, la munte…"

Bunică-sa a făcut ochii mari; mama ascultă şi o pufni râsul.

„Păi pentru talentul tău e aşa de greu să scrii? Hai că te ajută mama, scumpa mea. Doar nu oi fi tâmpită! O fi el profesor, da' tu eşti cu zece capete peste…"

„Şi ce vrei să scriu?" tresări Luiza speriată.

„Draga mamei dragă, hollywooduista mea fără pereche, stai să o culc pe bunică-ta şi ne apucăm de treabă, nu te las să adormi până nu-ţi iei de pe suflet piatra asta tâmpită, hai să-i dăm noi nătărăului o lecţie de pomină, e scris negru pe alb că te vrea soţie şi avem documentul, acu o-ntoarce, vrea să ştie? ce dracu' să ştie! că doar nu era să-l aştepţi pe el, intrai în balamuc, ia stai tu niţel că te scoate mămica ta din supărare, să vezi tu ce frumos ştie mămica ta să compună, o fi ăla literat, da din ăştia am fumat eu destui când eram la etatea ta… dobitocul! adică să ştie el ce-ai iubit, cât şi cum, unde şi ce dracu' mai vrea? Acu ştie tot cartierul că te măriţi cu nemernicul, şi el vrea s-o-ntoarcă? Las' că-l întorc eu de nu se vede…"

Când apăru domnul Podoabă beat criţă, dar prudent şi, ca de obicei, refugiindu-se în camera lui din vastul apartament, undeva se auzea sforăitul cu poticneli al bunicului, iar mama şi fiica stăteau în camera de lucru a Luizei, la frumosul birou în stil florentin şi reciteau ce scriseseră, pe rând, până acum când erau ceasurile unsprezece şi un sfert. Aici, în acest loc al casei Luiza îşi ascultase încântată recitalurile dramatice; aici se aflau oglinzi mobile prinse de una mare, fixă, dispuse astfel pentru ca marea actriţă să se vadă perfect din faţă, spate, profil: aici un perete de vreo cinci metri lungime era garnisit cu o bibliotecă din nuc, cu stâlpi sculptaţi, cu sertare şi sertăraşe, comandă specială, iar în rafturi, printre bibelouri din cristal, ceramică şi material plastic, se aflau albume de pe mai toate meridianele lumii cu actriţe şi scene din filme, cu portretele vedetelor de pe marile scene şi din marile filme ale secolului; tot aici, pe un raft zăceau ediţii de teatru legate în piele roşie, cu litere aurite pe cotor; reviste de tot felul, unele cam deşucheate, achiziţionate pe sub mână… pe un raft întreg, lângă fereastră, stătea culcat un manual de limbă română pentru clasa a

zecea alături de-o carte subţire, răsfrunzită, purtând titlul: Cum să ne menţinem frumuseţea. Şi doamna Podoabă avea în imensa bibliotecă raftul dumneaei pe care adunase cărţi de bucate, o adevărată colecţie, aşteptând parcă fără nicio speranţă marea petrecere a unei nunţi ce devenise în ultimii cinci ani o mare obsesie a familiei Podoabă… lampa de birou, cu abajurul de mătase, cu lumină abundentă arăta un scris pe hârtie albă nesigur şi tremurat, pe alocuri şchiop, cu literă mică la început de frază şi deocamdată cu o punctuaţie relativă; mai târziu Luiza o să pună şi semnele de punctuaţie, acum era important conţinutul; iar conţinutul putea fi savurat fără dificultate:

…fata noastră s-a născut – începea doamna Podoabă „referatul" despre fiică-sa, convinsă că e de datoria mamei să-l pună la punct pe capriciosul Luigi Dandara, care de mai multe ori în atâtea epistole înflăcărate azvârlise cu dibăcie aluzia unei intenţii serioase faţă de Luiza – cu toate talentele, că de la mine ea le-a moştenit, pentru că eu am fost la şaptesprezece ani dusă la concursul de frumuseţe şi l-am luat că nici n-au suflat în faţa mea, şi a primit o educaţie aleasă, când era mică am vrut s-o dau să-nveţe şi englezeşte da din cauza soţului nu s-a putut că atunci noi o duceam destul de greu. Că Rahova pe vremea aceea nu era ca acu când sunt blocuri, da' mai încoace ne-am descurcat şi ne-am putut îngriji de unicul nostru copil Anne-Marie-Luiza, de unde la şcoală a rămas numai ultimul nume şi ne-am obişnuit aşa şi până la şcoală şi după Luiza a fost o fată cuminte şi avea de mică înclinaţii la dans de rămâneau cu gura căscată toţi vecinii când o vedeau în curte dansând şi cântând şi într-o zi una mi-a zis, da' eu ştiam, ca mamă, că aşa o să fie, că Luiza are ştofă de mare artistă, că asta o să ajungă ea că la şaişpe ani nimeni nu mai avea îndoieli de talentul ei, la şcoală recita tot timpul Topârceanu de râdeau toţi cu gura căscată şi a absolvit liceul cu felicitări pentru activitate da după aceea mare supărare ne-a adus nedreptatea care se face cu artistele frumoase şi care din invidia altora rămân pe dinafară…

…Luiza mea a rămas o artistă şi eu cred că vine şi timpul ei, că după aceea am auzit eu din reviste şi cărţi că nicio mare artistă n-a pus piciorul dintr-odată pe scenă, că toate s-au chinuit şi au învins, de aceea, domnule, acu că te-ai întors de la Gârliciu şi nu-i mai scrii din Hârşova dacă o vezi la faţă, trebuie să ştii că ea Luiza alta nu-i, nu că-i fiică-mea şi eu sunt mamă, da mă pricep la oameni, niciuna n-are suflet mai bun şi nu-i mai de casă, că ştie de toate, nu stau eu s-o spăl şi să fac

pentru ea, face orice şi pe deasupra rămâne o doamnă, că magazinul am zis să fie o trecere, că dacă peste tot se cere carte de muncă ce era să facă? chiar dacă, slavă Domnului, noi avem din ce s-o ţinem că nici nu ştiu ce n-avem, muncim cinstit, n-are ea nevoie de nimic, şi acum să spun şi de ce dumneavoastră domnule Dandara aţi avut îndrăzneala să o întrebaţi, adică, cum s-ar zice, viaţa fiicei mele particulară, că nu există fată până la treizeci de ani care să şadă ca un scaun, că ea a fost iubită de atâţia da întotdeauna şi-a ţinut firea că e mândră şi nu a făcut prostii; că eu am fost în serviciu ca şefa depozitului rebuturi articole de sticlărie şi ceramică, porţelanuri şi cristaluri, şi casa a fost mai mult pe mâna ei, şi a fost în viaţa Luizei o decepţie de care e cinstit să luaţi cunoştinţă, şi uite cum s-a-ntâmplat, că pot spune: acu cinci ani când a fost control la mine că veneau produse care nu erau rebuturi şi în loc de o mie bucata ele făceau o sută şi unii le vindeau după aceea tot cu o mie, un inspector tinerel şi fercheş a pus ochii pe ea că mi-au făcut controlul acasă şi a făcut el o pasiune mare, dar nu i-a prea mers, că uite cum a fost:

…eu am ieşit basma curată că n-aveam acasă cristaluri şi altele şi Luiza s-a prins şi ea de ălci că nu era un fişte-cine şi bărbatu-miu a zis că să le facem noi trampa, dar nemernicul a vrut numai să profite şi i-a zis că dacă nu, el cică m-ar da pe mine în vileag că am dat rebuturi care nu erau rebuturi şi am încasat cică bani, da astea nu sunt decât scorneli, că Luiza a fost cu ăla patru luni şi câteva zile până ce eu am zis stop, că ori o iei, ori o laşi, şi mai mult ea l-a lăsat da a suferit biata de era să nu iasă din casă cu lunile şi după aceea şi-a revenit şi n-a mai vrut să-l vadă, avea douăzeci şi şase de ani, ce mai vrea? că cui pe cui se scoate şi cu voia mea am zis că ea să-l uiţi, trebuie să te îndrăgosteşti de-un om care-i de rangul tău şi cuminte, şi l-a găsit da după aceea şi ăla s-a purtat ca un huligan, că asta a fost nefericirea Luizei, două greşeli care nu sunt, domnule Dandara, ale ei, da' de când ai apărut dumneata ea te respectă şi e cuminte, nu-i arde de prostii cum sunt atâtea de care aud şi le şi văd câteodată că-mi crapă obrazul de ruşine şi mi se sfâşie inima pentru bietele mame care le-au născut şi educat cu grijă şi atâtea sacrificii…

…aşa că domnule profesor Luigi Dandara, n-o mai învârti pe toate feţele că nu se cade, ori o iubeşti şi-atunci ce naiba mai contează? ori n-o iubeşti şi atunci zi-i papa-pa că nu stă ea numai în ultimul căruia i-a plăcut, că o ştii şi dumneata, frumoasă-frumoasă,

deşteaptă-deşteaptă, cuminte-cuminte, avem de toate, ea cinci ani în serviciu, casă proprietate cum nu sunt multe, un milion luăm pe ea dacă am da-o, că numai ce-am făcut pe tavan… de asta o să vă convingeţi când ne faceţi o vizită, da tare am vrea noi să ştim ce scrieţi dumneavoastră că la treizeci şi de ani un tânăr nu-i aşa ca un înger, ia să auzim, dacă ne-aţi cerut nouă să scriem, ce scrieţi dumneavoastră? şi punem una lângă alta şi o să vedem cine iese mai bine, că nu o zic cu răutate, am făcut şi eu o glumă, ia nu mai fiţi prostuţi că v-a trecut vremea, luaţi-vă frumuşel că noi dăm la nuntă Dacia o mie patru sute zece cu rezervor de o sută douăzeci de litri de nu vă pasă, rodaj făcut, terosonată, că bărbatu-miu se pricepe, şi acu aştept ca mamă să văd rândurile dumitale şi după aceea să ciocnim un păhărel de Sâmbureşti la o fripturică…

Cu lectura acestor rânduri, ceasul îşi împinse acele către unu noaptea; nu le era somn. Luiza reciti totul, acum nu mai avea vreme dar mâine va rescrie ea scrisoarea cu toate semnele de punctuaţie la locul lor; un profesor de română poate căuta tot felul de neajunsuri într-o scrisoare de acest fel, or, nu trebuiau să-i dea apă la moară.

Înainte de-a se vârî sub plapumă, în dormitorul ei, Luiza Pagubă stătu câteva clipe cu ochii pe perdeaua bogată a ferestrei şi îl privi văduvită de orice emoţie sau teamă pe garderobier; se prinsese cu un fel de gheare de vultur de pânza albă şi se legăna ca bătut de vânt, când în sticla ferestrei, când spre interiorul dormitorului, iar pe măsură ce ei i se închideau ochii de oboseală, el ieşea, legănându-se tot mai lin, dar mai amplu, în ramurile cireşului de-afară care abia înmugurise de două-trei zile.

Pentru Luigi Dandara a compune un referat despre viaţa sa sentimentală era foarte simplu; se afla la al treilea text, mai scrisese două la Gârliciu şi încă unul la Hârşova, venind de la Gârliciu să o cunoască pe profesoara de istorie care într-un cenaclu literar i se păruse lui că ar fi pus ochii pe el. Toate trei referatele despre viaţa sa sentimentală rămăseseră la destinatarele care, după ce le citiseră – era şi acum convins de asta – îngrozindu-se de uriaşa discrepanţă dintre viaţa lui limpede şi curată, refuzaseră să-i aducă mărturisirile lor pe hârtie, fapt ce dovedea că ceva nu era în regulă, ele însele se ruşinaseră de ce anume trebuiau să scrie… acest procedeu se dovedise necruţător. Singur, cu opt ani în urmă, îi venise ideea, la început nu-şi dăduse seama ce poate să iasă din asta dar ca şi în experienţele anterioare,

procedeul îl ferea de-o legătură ce nu corespundea rigorilor sale morale, după care o soţie trebuie să întruchipeze puritatea, iar ca să ajungi la adevărul gol goluţ nu are sens să te dispersezi în discuţii şi săruturile dintre discuţii, ci să ştii din capul locului ce şi cum…

Întâmplarea făcuse ca tot spre ora unu din noaptea respectivă Luigi Dandara să fi isprăvit de dactilografiat ceea ce fără ezitare intitulase în capul filei „Referat cu privire la viaţa mea intimă şi sentimentală după absolvirea facultăţii şi până în prezent". Aranjase lucrurile în aşa fel cu garderobierul, martor credincios şi perfect disponibil, dar şi aproximativ corect în devoalarea unor aspecte pe care eventual referatul pereche, al Luizei, nu le va fi conţinut, deci garderobierul să compare lucrurile, să-şi răscolească memoria pentru o sută de lei fiecare amănunt important necuprins în referatul ei…

Acest început de iubire angajase aşadar patru persoane mature.

Angajamentul însuşi la ceasul acesta beneficia de principii şi deziderate ce-şi sporiseră enorm patima şi acuitatea; Luiza îl voia soţ pe Luigi, Luigi o voia pe Luiza, dar deocamdată voia numai adevărurile vieţii ei, maică-sa voia căpătuirea cu orice preţ a fiicei care îmbătrânea nemăritată, iar garderobierul îşi frământa mintea să dea de amănunte plauzibile şi corecte echivalându-le conform înţelegerii cu profesorul după raportul suta de lei şi amănuntul important. Această construcţie incredibilă în secolul acesta spre sfârşite se înălţa nu de la lună la lună, ci de la ceas la ceas… Luigi Dandara îşi reciti referatul plimbându-se prin odaia casei vechi, casa părinţilor săi, din cartierul aflat înainte de demolare, pe locul lui urmând a se ridica blocuri de locuinţe; se plimba cu hârtia în mână, cu alura sportivă uşor discrepantă faţă de masca interiorizată, plină de subînţelesuri şi de mândria unei purităţi de care cu siguranţă se bucurau în primul rând micile haltere şi extensoarele utilizate după un program riguros, zilnic; citea şi se asculta, iar din odaia alăturată, unde şedeau părinţii, maică-sa, care nu-şi prea înţelesese copilul, dar se mândrea cu titlul lui de profesor de română, savura fiecare cuvânt:

Relevantă pentru viaţa intimă a unui individ instruit este calitatea acesteia în raport cu normele în vigoare, ale moralei generale şi nu neapărat religioase, care sunt coercitive şi asaltează conştiinţa anihilând în om propria-i voinţă de-a acţiona şi decide – începuse Luigi, şi continuă: Am fost un copil sărac ceea ce a condus la conştientizarea timpurie a obligativităţii mele de-a fi printre cei mai

buni la carte. Împrejurările şi toţi ceilalţi factori m-au ajutat. Taică-miu ca reparator de căruţe într-o mahala de altă dată nu avea prea mari posibilităţi iar maică-mea fiind casnică a deprins, după ce am apărut eu pe lume, să facă din imposibil, posibil! Nu mi-a lipsit niciodată nimic, dar ce mi-a lipsit, totuşi, a fost norocul unui cămin. Curtat am fost. Mi-au plăcut şi mie destule fete. După absol-virea facultăţii maică-mea mi-a deschis ochii:

Luigi, ţi-a sunat ceasul, va trebui să te însori; uită-te bine că toate sunt de moravuri uşoare şi tu eşti o fire cuminte şi care suferă. Le văd şi pe strada noastră. Îţi arată piciorul şi mai sus înainte de-a le zice bună ziua. Mă rog pentru tine…

Această invocaţie maternă a trezit în mine nevoia de observaţie. Aşa pot spune că fiind repartizat pe nedrept tocmai la Gârliciu, prin zona Hârşovei, am început să meditez la destin, dragoste, căsătorie… ştiam că voi reveni în Bucureşti pentru că sunt mult prea bun ca să stau la Gârliciu, dar supărarea nu mi-a trecut. Acolo la Gârliciu am cunoscut fete libere. Toate voiau ce voiam eu însă la fiecare combinaţie fără urmări eu îmi puneam întrebarea: cine e ea, cine sunt eu, ce-a fost viaţa ei până acuma, ce-a fost a mea şi astfel, fără jignire, am ajuns să mă cutremur: toate avuseseră pasiuni anterioare pe care cu siguranţă nu le uitaseră şi nu le vor uita niciodată. Or, ce loc am eu într-un suflet care ţine cuibărită o pasiune de neşters? Evident, unul minor, sau, unul de necesitate. Ele se tem că îmbătrânesc necăsătorite, eu nu mă tem de asta. Fac sport, citesc şi-mi văd de treabă, am grijă de mama, mă realizez. Între mine şi trei din zona Hârşovei au existat şi relaţii mai intime care însă n-au pornit cum trebuie şi s-au destrămat. Aşa că pot mărturisi cu sinceritate că am cunoscut trei fete în perioada dintre absolvirea facultăţii şi momentul actual, când scriu aceste rânduri. N-am rămas cu nimic pentru ele. Singura care într-o împrejurare a însemnat ceva pentru mine ai fost tu, Luiza, atunci, la cabană, când am rămas numai noi doi, ceilalţi suind pe munte în grup. Dintr-o elementară decenţă nu pot spune de ce atât de mult m-am simţit atunci robit! Era pentru prima oară când descoperisem că în mine egal cu sufletul, este corpul. Nu-mi pot explica acea stare, de aceea pentru că starea încă nu m-a părăsit, eu am absolută nevoie de certitudini. Trebuie să ştiu totul aşa cum fără ruşine am mărturisit totul".

În aşteptarea confruntărilor garderobierul se dovedi de-o hărnicie căreia dacă i-ar fi fost devotat şi înainte de marea misiune cu

siguranţă că avea altă identitate profesională. Prezent pretutindeni în raza de existenţă a Luizei Podoabă, el nu se mulţumi numai cu observaţii şi puneri la zi a informaţiilor necesare, ci îşi dovedi capacităţile de judecare a multor altor amănunte pe care tânărul profesor nu le-ar fi luat în seamă. De pildă era primul care intrând în casa domnului Podoabă ca să vândă un ghiul de aur cu piatră semipreţioasă de a cărui provenienţă nu-şi mai aducea aminte, şi aşezându-se într-un fotoliu din care era sigur că nu mai văzuse, zări pe tavanul sufrageriei un relief zgrunţuros într-o baie de culori inepuizabile; erau ţurţuri din ipsos care curgeau din plafon inegali şi foarte deşi, fiecare sfârc de ţurţure fiind altfel colorat. I se făcu teamă. Senzaţia că din clipă în clipă poate cădea un con ascuţit din plafon direct în vârful creştetului său nu-l părăsise nicio clipă. Dar fiind de faţă şi gazdele, dându-şi seama că nu cade nimic din plafon, minute în şir contemplă, absorbit tot de cupa fotoliului, acel univers despre care inocentul Luigi Dandara avea să noteze pagini deosebit de penetrante şi exotice, ceva mai târziu. Cu vânzarea ghiulului n-au fost probleme. Domnul Podoabă cercetă cu competenţă obiectul, se convinse repede de corectitudinea marcajului şi îl cântări cu atenţie. Ar fi putut să-l ia cu zece mii, dar îi dădu caraghiosului paisprezece devenindu-i încă din prima clipă simpatic. La cursul aurului din acest an bijuteria făcea în jur de douăzeci de mii. Până când sosi Luiza de la plimbare tranzacţia fusese încheiată iar în somptuosul apartament domnea o atmosferă de relaxare şi calm, un fel de convalescenţă postemoţională. Luiza îl răpi pe garderobier din sufragerie şi îl duse în camera ei de lucru, dintr-un fotoliu în alt fotoliu.

Timpul era măsurat, fiecare secundă, cântărea enorm.

„Eu zic să ne înţelegem, spuse moale Luiza Podoabă. Să aud mai întâi ce spui…”

„Şi eu zic la fel, domnişoară, numai că sunt cinstit răspunse garderobierul. Că dacă nu eram, nu lucram în veci cu atâţia oameni”.

„Nu ţi-am cerut să fii necinstit, ci numai o înţelegere…”

„Ochei! Să nu vă mai sperii. Să nu mai mă caţăr peste tot. Să mă visaţi ca şi cum aş fi murit!”

„Dar dacă îţi spun că am nevoie de dumneata viu?”

„Pai mort eu nu fac două parale!” zise garderobierul.

„Hai, că-ncepi să te deşteptezi. Zi-i ce-ai aflat?”

„Am aflat pentru cât primesc…” dădu el răspunsul în aşa fel că

nu-şi trăda satisfacţia sau dezamăgirea.

„Sunt sigură că de Costică! i-o luă înainte Luiza. Acu două luni te vedeam des în uşa frizeriei. Costică nu se poate să nu-ţi cunoască mutra. M-a-ntrebat într-o seară cine-i mogâldeaţa…”

„Ăsta-i numele meu, domnişoară! izbucni el surprins. Pe mine mă cheamă şi-n buletin Mogâldeaţă Garderobierul…”

„Foarte bine, zi-mi ce ştii de mine şi Costică…”

„Nimic, domnişoară…” răspunse el supărat.

„Atunci am să-ţi spun eu. Numai de două ori a suit aici. Nu primeam de o lună scrisoare de la viitorul meu soţ şi m-am încurcat temporar cu el. Ceva trecător…” şopti ea.

Garderobierul scoase carneţelul soios, deschise la litera respectivă şi spuse calm, cu o răceală de satrap:

„Cu Costică din decembrie până la sfârşitul lui martie, acu două săptămâni, după cunoştinţa mea, cam de treizeci şi două de ori!”

Luiza Podoabă privi ceasul de aur, femeiesc, de la mână.

„Cât pretinzi ca să nu fie niciodată şi să uiţi numele lui Costică?”

„Eu nu duc lipsă de bani, domnişoară. Sunt pasionat de munca mea şi mai zic o dată că sunt cinstit…”

„Dă-o dracului de cinste că n-o bei şi n-o mănânci, nu te îmbraci cu ea, nu ţine de căldură şi nici de răcoare!”

Garderobierul rămase ca un bulgăre de lut în fotoliu, uşor i se zborşi o geană, ochiul sclipi prinzând acum fără teamă ţurţurii multicolori de pe plafon, ochiul genei tulburate căzu din nou iar celălalt, care apuca din lumina ferestrei, era de-o limpiditate şi duioşie incredibile. Luiza traduse imediat în această particularitate a simbriaşului existenţa sa reală, a fiinţei duble, exprimând-o în sine în spiritul ei: Las’ că te pun eu cu botul pe labe, ţi-arăt ce pot.

Dar acum se grăbea; mai erau câteva minute până la întâlnire. În cel mai pur stil protocolar inventat de un parvenitism scăpat rigorilor legii, fu dusă la locul de întâlnire de către taică-su, cu maşina; normal că din curiozitate, domnul Podoabă parcă în pantă, mai sus de părculeţ şi postându-se în colţul unei clădiri vecine cu aleile, îl privi îndelung pe domnul Luigi Dandara şi pe măsură ce-l memora îl plăcea foarte mult. Profesorul i-a sărutat mâna, Luiza i-a sărutat obrajii, s-au aşezat pe bancă, aceeaşi pe care stătuseră pentru prima oară. Destul de imprecis primul schimb de cuvinte. Apoi s-au ridicat în aceeaşi clipă de pe bancă, s-au pus unul în faţa celuilalt, s-au mai privit puţin şi

retrăgându-se un pas, cât un braţ întins, făcură schimb de scrisori; Luiza luă referatul lui, Luigi luă referatul ei rescris şi recompus, al lui avea o filă şi jumătate dactilografiată, al ei avea patru file scrise îngrijit cu cerneală, şi-au strâns mâna cu putere şi, vârând fiecare referatul primit, în buzunar, se aşezară pe bancă, exact pe locurile care nu apucaseră să se încălzească.

„Acu dragul meu Luigi răsuflu şi eu uşurată. Pot să spun că ideea ta cu scrisul e grozavă! Îmi vine să-ţi muşc năsucul. Dacă nu îţi venea ideea asta, aşa cum te cunosc de bine de rău tu te frământai şi eu nu ştiam de ce te frământi. Dă-o dracului de suferinţă. Ştim tot unul de altul şi tragem linie. Maică-mea vrea să facem cum se face la noi, mai întâi logodna, după aceea…"

„Pe maică-mea n-o prea interesează fleacurile astea convenţionale, răspunse Luigi Dandara. Ea vrea să nu sufăr şi să am o soţie aşa cum o merit. Chestiunea aceasta a întocmirii de ritualuri şi documente matrimoniale nu reprezintă pentru mine ceva foarte important. Trebuie să adaug că marile spirite n-au fost atrase de astfel de convenţii. Eu însumi într-un eseu remarcabil de altfel am argumentat pe larg concepţia nouă după care instituţia familială ar trebui scoasă de sub tutela actelor oficiale. Cum să oficializezi sentimentele? Pe de altă parte, însă, nu sunt total împotriva formalităţilor scriptice ale cununiei şi căsătoriei întrucât atunci când soţii oficializaţi se despart, legea trebuie să facă dreptate în repartizarea bunurilor dobândite anterior sau după căsătorie. Aşa am ajuns la adevărul că instituţia căsătoriei este prin excelenţă economică, şi după aceea de oricare altă natură. Nu mi-ar conveni deloc, spre exemplu, ca noi căsătorindu-ne şi după aceea divorţând, tu să-mi iei mie biblioteca".

„Dar nici mie nu mi-ar conveni deloc să-mi iei apartamentul de cinci camere decomandate, superconfort sporit, mobile de sute de mii, biblioteca mea cum nu puţine fete au, maşina Dacia o mie patru sute zece cu rezervor de o sută două zeci litri că te duci până la Cluj-Napoca şi-ndărăt şi nu te doare capul…"

Şi tăcu brusc, întrucât ochii lui Luigi se măriseră şi începură să capete proprietăţile lentilelor concave, cu focarul de căldură îndreptat pe faţa ei… se foi o clipă; maică-sa îi atrăsese atenţia să nu-i vorbească despre zestre, ci numai despre sentimente. Dacă sentimentele funcţionează ireproşabil şi nu vor avea nicio îndoială asupra acestui

aspect fundamental, averea se va pune pe masă imediat, piesă cu piesă.

Dar pe Luigi Dandara păru să nu-l fi atins deloc enumerările. Luiza mai avansă provocator şi alte piese şi detalii din zestre, dar el rămase la fel, ca un pumn de lut. Îl auzi cu întârziere:

„Eu am o teorie, draga mea Luiza, spuse pe un ton didactic. Dau toată banca României pe-un suflet pur! Îngăduie-mi să discutăm puţin acest aspect. Bunurile materiale sunt consecinţa unei remunerări echivalente pregătirii şi rezultatul unei chibzuinţe prin care ajungi să le dobândeşti în timp. Am dus teoria şi mai departe, am scos-o chiar din sfera economicului. Eu cred că pe lângă celelalte aspecte, bunurile materiale mai sunt şi o componentă a iubirii! Că dacă nu-i iubirea şi se duce de râpă încrederea dintre soţi, nu apar nici bunurile materiale, nici confortul, ci numai gâlceava, pentru unii cârciuma şi deznădejdea, pentru femei singurătatea şi dezamăgirea. Tot ce se adună, se adună de către cuplu, într-o strânsă înţelegere şi unitate, prin acomodarea gusturilor şi evaluarea justă a posibilităţilor. Că eu aş fi în stare să revendic de la tine după căsătoria noastră şi după divorţ, bunuri materiale? Nu mă cunoşti deloc, scumpa mea. Chiar zilele trecute citeam un interviu al unui mare scriitor care gândeşte exact cu gândurile mele, parcă mi-ar fi citit concepţiile şi le-ar fi aşternut pe hârtie fără să mă consulte dacă sunt sau nu de acord… autorul spunea că trebuie să acordăm o viaţă reală şi prioritatea ce i se cuvine, existenţei simple şi echilibrate, dar mai ales întăririi spiritului. Să ne preocupăm mai mult de înavuţirea minţii decât de maşini, case, mobile şi alte fleacuri…”

„Păi, dragul meu Luigi, dacă-i aşa, o să ne mănânce furnicile!” răspunse la lungul monolog Luiza Podoabă.

„Unei vieţi de privighetoare stupidă, dă-mi voie să-i opun demnitatea şi hărnicia furnicii modeste…” zise el.

„Păi ce! sări Luiza, eu nu muncesc?”

„Vom mai discuta destul aceste aspecte, promise încheind Luigi Dandara. Acu şi eu mă simt oarecum uşurat. Abia aştept să-mi citeşti filele. Abia aştept să le citesc pe ale tale…”

„Şi până atunci?” se miră ea vârându-se mai mult în coasta lui.

Apăru în faţa lor, absolut nejustificat, Mogâldeaţă Garderobierul. Îşi scoase din buzunarul de la piept al hainei soioase o ţigară lungă şi apropiindu-se de profesor, îi ceru respectuos un foc de la brichetă. Pufăi lacom, se întoarse pe călcâie şi dispăru pe terenul de sport unde

se auzeau loviturile mingii de tenis probabil într-un zid.

„Acest individ îmi este din ce în ce mai simpatic, uneori mi-e chiar drag pentru că în el nu s-a născut încă ideea de demnitate. Este un abject lamentabil în felul în care un cal este un cal şi nu altceva. Aceste fiinţe naturale trebuie îndrăgite…”

„De ce se ţine tot timpul după noi?” încercă Luiza să afle.

„Pentru că speră, răspunse Luigi Dandara. Îţi propun ceva. Hai să ne ducem undeva. Să fim ca atunci, la munte, după prânz, în cabana pustie! I-am da şi lui o satisfacţie – şi arătă spre terenul de sport unde dispăruse gardorobierul. Ce zici?”

Luiza Podoabă îşi vârî capul ca o vioară între măr şi bărbia profesorului, chicoti, se sfredeli cu fruntea în barba lui, îl cuprinse cu braţul de mijloc, peste cureaua pantalonilor. Se ridicară deodată. Luigi pipăi filele primite, erau în buzunar. ieşiră din părculeţ, ajunseră în piaţa Coşbuc; ea se îndreptă către un coş cu flori primăvăratice. El întrebă cât costă, primi răspunsul şi o trase pe Luiza din nou spre stradă.

„La tine se poate?”

„La mine nu se poate, răspunse ea strângându-i palma în palma ei. Dacă tu vrei, ne ducem aici, la doi paşi, la o prietenă de-a mea. Stăm acolo de vorbă…”

„Asta înseamnă ca prietena ta să mă vadă cu tine…” zise el.

„Păi n-avem încotro, dragul meu Luigi…” spuse mâhnită Luiza.

Nu mai discutară acest amănunt; în zece minute erau în uşa unui bloc vechi, cu patru etaje. El îi porunci să urce, să ia cheile şi, după ce prietena va dispărea, să coboare să-l ia pe el de la tutungerie. Ceea ce s-a şi întâmplat punct cu punct. Dar n-au suit la mansardă împreună, ci pe rând, la interval de două minute; dacă aceste două minute erau sunete diferite dintr-o gamă muzicală, semitonul dintre ele, diezul sau bemolul era garderobierul care apăruse, ca prin miracol, sus, în capul scărilor privindu-i de data aceasta cu bucurie şi satisfacţie pe amândoi.

După ce închise uşa odăiţei şi învârti cheia în broască Luigi Dandara spuse cu voce şoptită, către sine, auzindu-se doar el:

„Şi azi mi se confirmă ipoteza cu privire la aglomerările de absurd care au loc de când există civilizaţie pe pământ mereu la sfârşitul veacurilor, şi nu la început şi nu la mijlocul lor. Asta înseamnă că în concepţia acelor forţe raţionale care ne guvernează, sfârşitul unui

veac coincide cu încheierea unei etape. E cu putinţă ca pentru acele forţe un veac să însemne mai puţin de-un ceas pământean. Şi eu sunt vulnerabil. De două luni mă roade nevoia de dragoste. Trebuie să trec şi prin acest episod specific mai ales omului".

„Unde eşti, dragul meu…" se auzi într-un colţ de mansardă.

Nu răspunse, era acolo, o să-l vadă; se duse la baie, ieşi din baie, o văzu pe ea ducându-se la baie şi ieşind din baie, el se aşeză pe un taburet de bucătărie, julit şi fragil, ea apăru în furou şi atâta tot, se apropie de el, îşi lăsă mijlocul să i-l strângă, ea îi puse braţele colac peste mijloc şi îi acoperi faţa cu frumosul ei păr negru şi mătăsos.

„Mă-nşel după atâta vreme, sau la cabană, atunci, începuse să plouă…" spuse el cu aceeaşi răceală pietroasă şi dârză.

„Nu te-nşeli, auzeam picurii ploii pe acoperiş, erai dulce şi minunat, ce-i cu ploaia? acu nu plouă, am atâtea să-ţi spun, ce dracu' să fac? vorbeşti prea mult şi mă scoţi din firea mea, eu sunt niţel altfel, mai directă, hai, nu te dezbraci?"

Luigi Dandara se întinse îmbrăcat în patul îngust, metalic, peste o pătură scorţoasă, sub care se bănuiau cearşafurile. Dădu perna la o parte şi stătu aşa întins ca un cadavru; Luiza Podoabă îi desfăcu şireturile, îi scoase pantofii din picioare şi ciorapii, îi aştepta gesturile, dar el nu se clintea din loc, stătea cu braţele întinse ca o statuie, respira egal, potolit, lipsit de orice voinţă şi văduvit de răscolire… când însă ea reuşi să-l lase şi fără alte veşminte, după ce-i scosese cu greu cămaşa şi bluza, semnul bărbăţiei – glota proeminentă, începu să-i mişte parcă tot grumazul spasmic şi egal, şi îl auzi:

„Restul fac eu…" şi într-adevăr se lepădă de toate veşmintele singur, dar fără să se ridice din poziţia în care împietrise.

Până ce Luiza Podoabă să poată afirma la urechea lui adevărul celei mai intime intimităţi omeneşti, trecură patruzeci şi opt de minute; odaia se aburise, se simţea căldura anotimpului mai mult aici decât afară, iar el auzi pentru întâia oară la treizeci şi aproape doi de ani:

„Scumpul şi inegalabilul meu Luigi, tu nu eşti de pe pământ!"

„Explică-te!" porunci el cu aceeaşi răsuflare calmă, egală.

„Tu eşti scumpule şi nepreţuitule un extraterestru!"

„Ce te face să crezi?" îi ceru el cu blândeţe.

„Aşa cum ai să citeşti în rândurile pe care mi le-ai cerut, eu am iubit numai de două-trei ori şi pot spune că niciodată n-a fost cum a

fost acuma…”

„Dar atunci, la cabană?” o întrerupse el obsedat de momentul acela.

„Hai că nu te mai pot duce cu vorba, dragul meu, atunci nu-mi dau seama cum, dar nu ştiu dacă…” şi tăcu regretând sau temându-se.

„Cu alte cuvinte atunci nici nu ştii dacă da sau dacă nu!”

„Ce-i cu tine? De ce-mi ceri asta? Eu spun de-acum, nu-i nimic în urmă, nimic, nimic…” şi se auzi râsul zgrunţuros al lui Mogâldeaţă Garderobierul.

„Ridică-te şi dă-i în cap! spuse ea cu vocea gâtuită. De ce a intrat? Tu i-ai dat voie să intre? Ce vrei de la mine?”

„Stimată domnişoară, începu Luigi Dandara, nu mă pune în situaţia de-a mă vedea şi simţi într-un ospiciu! După amor ai halucinaţii? Ridică-te şi arată-mi-l şi-i dau în cap aşa cum îmi ceri!”

Luiza Podoabă sări din aşternut şi cotrobăi prin mansardă, goală cum se ridicase, deschise uşa unui dulap hodorogit, privi sub pat, se duse la bucătărie, se uită în cămară, apoi în baie, ieşi în fereastră ţinându-şi sânii în cupa palmelor, nimic, nimeni…

„Mi-a mai zis unul că sunt o tâmpită! spuse ea reaşezându-se lângă el după ce de data aceasta îl convinse cu greu să se vâre sub pătură. Aşa de bine l-am auzit că parcă era aici, la picioarele noastre…” adăugă ea regretând.

„Asta înseamnă că în tine există un fond sufletesc perfectibil, fu de părere Luigi Dandara. Numai frământările sufletului în momente cruciale dau măsura unui rudiment de conştiinţă care la urma urmelor trebuie explorat şi exploatat până în străfunduri. Faptul că ai auzit pe cineva de care te temi, este absolut pozitiv! Dacă doreşti, acum îţi pot mărturisi sigur că mi-ai plăcut mai mult ca atunci, la cabană. Aveam impresia că te curtează sportivii ăia şi chiar că te-ai dus cu unul şi ai revenit după un ceas. Atunci mi-am zis că eu trebuie să explorez acest suflet, aveam şi proiecţia asupra demersului, exactă. Acum mi-e teamă de ceva…” şi se simţi în glasul lui mai mult decât o teamă, ceva sfâşietor, asemenea stării unui mire forţat să accepte o mireasă pentru care nu simte nimic.

Luiza Podoabă cu experienţa ei dramatică şi sentimentală intui cât se poate de precis motivul spaimei lui şi dacă se decidea sa i-l spună, nu era pentru că asta i-ar fi făcut lui plăcere, ci pentru că voia să-l izbească în faţă, cu iubire, bineînţeles, cu deloc mai prejos, cu deloc

mai proastă decât el, cu deloc mai aşa cum o văzuse el – deci cu toate acestea, şi-i spuse verde, apăsându-se cu sânii pe pieptul lui:

„Ţi-e teamă, minunatule, că ai putea deveni dependent erotic de mine? Şi încă refuzi să recunoşti că asta s-a şi întâmplat? Eşti un nătărău scump, un nemernic plin de deşteptăciune, dar de mine să ştii că nu scapi!”

El se ridică din aşternut deloc grăbit, ci moale cum părea că se comportă în toate împrejurările în afară de momentul sentimental. Porni să se plimbe gol prin odăiţă. Câteva clipe poposind în faţa unei oglinzi ciobite în care îşi vedea trupul; se admiră mândru de el.

„Chestiunea ridicată de tine acum, zise el mişcându-se în continuare, face parte, poate fără ca tu să o ştii, din relaţia acuzată de unii sociologi şi filosofi moderni cu privire la interdeterminările complexe dintre factorul erotic şi raţionalitatea ca însuşire fundamentală a omului. Eu nu pot deveni dependent de o experienţă erotică, dar sunt convins că tu poţi deveni dependentă de mine. Faptul că m-ai simţit ca pe un extrapământean este un început bun. Nu este pentru prima oară când mi se face o asemenea confesiune…”

„Dar atunci de ce-mi ceri mie…” întrebă ea acuzându-l.

„Pentru că noi amândoi ieşind dintr-o etapă instinctuală, vrem să intrăm uniţi în alta familială. Cea familială nu este pur şi simplu o etapă, ci o viaţă. În cazul că etapa care precede viaţa nu corespunde rigorilor mele morale, este absolut sigur că tocmai etapa a stricat şi distrus ireversibil şansele vieţii în doi…”

Luiza Podoabă sări ca arsă din aşternut, fugi la baie, reveni şi se îmbrăcă iute sub ochii lui lipsiţi de orice participare la graba ei. Apucă poşeta, dădu o raită prin odaie să vadă ce s-a deranjat, ce e de strâns, nu era nimic, patul răvăşit aşa o să rămână. Deschise uşa şi, lăsându-se cu umerii în braţul de pe clanţă:

„Eşti un imbecil pe care de azi îl iubesc ca o tâmpită!”

Trânti uşa. O auzi fugind pe scări. Se îmbrăcă şi el, se pieptănă în oglinda de la baie. Se încălţă, întinse superficial aşternutul şi, când să iasă, auzi din nou paşi pe scări; o fată venea cu cheile întinse spre uşă; desigur, era prietena Luizei, pe care probabil o întâlnise în stradă, în colţ, la tutungerie.

Luigi Dandara parcurse dintr-un capăt în altul câteva străduţe din preajma pieţei Rahova, ajunse apoi la Chirigiu şi coborî spre părculeţul tulburătoarelor sale amintiri; în clipele acestea era mai

puţin chinuit de gânduri, nu mai înţelegea de ce atâta grabă pe părinţii săi, pensionari modeşti, de a-l vedea o dată adunat la casa lui; putea să mediteze calm şi nestingherit… întrebarea era ce vor fi ştiind şi ce vor fi simţind părinţii săi stând laolaltă în această instituţie a căsătoriei de aproape trei decenii şi jumătate?; presupuse că le lipsea o genă, un cromozom important dintr-un lanţ nevăzut; le lipseau probabil idealurile de armonie şi independenţă absolută – în privinţa nevoii de puritate desăvârşită n-avea sens să se întrebe întrucât părinţii săi fuseseră toată viaţa serioşi şi curaţi ca lacrima… aşezându-se pe aceeaşi bancă alunecă pe nesimţite de la polul dragostei la apariţia vieţii pe pământ, revăzu în culisele ochilor săi, adânc, transformarea unei celule în ceva monstruos, a monstruosului într-un organ, a organului într-o vietate şi dădu, evident, de primii peşti din care s-au ivit târziu vietăţile uscatului… se imagină, fără ironie, pasăre, îşi continuă călătoria prin ere geologice şi universul stelar resimţind ca pe o supremă flatare instinctiva observaţie a Luizei Podoabă cum că el ar fi un extraterestru! Nicio fată sau femeie nu-l gratulaseră până acum cu acest compliment apoteotic, nu sesizase în el excepţia, fiind extrageografică şi imponderabilă. Ştia că nu-i singur.

Scoase dintr-un portmoneu jerpelit mai multe sute, oricum n-avea de unde oferi prea multe dar nu erau una, două, trei, ci poate că vreo cinci şi fără să se uite în dreapta sa, întinse mâna şi le depuse pe genunchiul osos şi mic al lui Mogâldeaţă Garderobierul.

Sper că azi eşti dispus să discuţi cu mine…” zise el, distant.

„E plăcerea mea, şefule, să n-am parte de ce…” i se răspunse.

„Citeşti?” îl întrebă întinzându-i rândurile primile de la Luiza Podoabă şi indispus din cauza unor îndoieli.

„Cam aşa şi-aşa, zise garderobierul. Dacă-i scris cu cerneală, mai bine v-ascult. Am ureche bună…” şi hlizi scurt.

Desfăcu filele şi citi rar, cu o intonaţie rituală, care îl lăsă cu gura căscată pe zelosul simbriaş. Participa asemeni unui gânditor din epoca de piatră la fiecare cuvânt ascultat, ţâşnind din când în când din gâtlej către un sunet de protest sau de victorie asupra textului, Luigi îi urmărea reacţiile, de aceea şi citea din ce în ce mai rar, unele confesiuni repetându-le. La un moment dat se pomeni efectuând asupra scrisorii iubitei lui un fel de analiză semiotică fulgerătoare, încadrând unele paragrafe în norme estetice moderne pe care le savura ca un iniţiat căruia i se pusese la dispoziţie o metodologie nouă

de lucru şi lectură. Se depărta astfel destul de mult de text construind de fapt un alt context, evident, cu vagi legături cu textul aflat în mâna sa. Garderobierul, pe de altă parte, căpătase o mimică interiorizată demnă de-o fotografie sub care se putea scrie „Gânditorul". Un deget la tâmplă. Buzele supte şi mozolite una de alta, ridurile mari ale bărbiei, ochii micşoraţi ca să vadă adâncimile nepătrunse de şeful său temporar. După ce Luigi Dandara isprăvi de citit „referatul privind viaţa sentimentală a Luizei Podoabă" umbra de statură pitică se ridică de pe bancă, pipăi în buzunar sutele – îi era teamă să nu le fi vârât pe de lături – şi se proţăpi în faţa profesorului:

„Şireată tipa! Unsă cu toate unsorile! De Costel de la electrice, când i-a montat lustra, nicio vorbă. De Fane, responsabilul, două săptămâni trai pe vătrai, nicio vorbă. De Tomi de la fabrica aia de nu ştiu ce, două luni ca căsătoriţi, un cuvânt! De Mitică, la care făcea naveta la Bragadiru şi dormea acolo şi o aducea el cu maşina, n-a auzit! Mi-ai dat cinci albastre, am zis pentru patru. Al cincilea e unul poreclit Gurău care a tot dat la teatru şi a mierlit-o şi cu care din când în când că ăla bea de stinge pământul… şefule, s-a făcut cinci? Sunt cinstit, corect, să m-am parte deee…"

Cu un gest de patron blazat, Luigi Dandara îi făcu semn lui Mogâldeaţă Garderobierul să dispară din faţa lui. Ca un şobolan încolţit din toate părţile şi prea gras ca să se strecoare prin găurile închipuite pe-aproape, „detectivul particular" se furişa cotind sinuos pe iarbă şi puţinele alei; ştia că se vor revedea ori de câte ori va fi nevoie şi că nu se putea, de-un timp încoace şi de-acum încolo, să nu se revadă. O atracţie stranie, trăită reciproc şi nemărturisită vreodată îi punea mereu unul pe aproape de altul, iar dacă unul sau altul ar fi ştiut la un moment dat că celălalt a dispărut, asta ar fi produs asupra lor o teribilă debusolare, dacă nu chiar un soi de prăbuşire prin stricarea ireversibilă a centrilor echilibrului… Luigi Dandara nu era omul care să nu ştie că forţa dezechilibrelor este incomparabil mai mare decât aceea care a organizat echilibrele… capacitatea lui de a sintetiza şi neputinţa de-a face un pas fără analiza riguroasă a fiecărui detaliu dintr-o globalitate conştientizată erau însuşirile sale de preţ, la rândul lor trecute prin felurite analize şi măsurate în fel şi chip; atât de gros şi de trainic era procesul acesta care nu-l obosea niciodată, dimpotrivă, îl stimula continuu, încât uneori şi el era conştient că tot ce atinge se sfărâmă în bucăţele mici, într-o puzderie de ţăndări, pentru ca după

aceea, el sau alţii, să încerce a reface întregul însoţindu-şi la capătul reuşitei sau, cel mai des, al nereuşitei, întregul efort cu observaţia ce era şi ultima răsuflare a trebii încheiate: M-am chinuit fără rost, mai bine lăsam totul baltă, dar nu puteam face nimic dacă nu mă chinuiam ca să las totul baltă…

Luiza Podoabă nu găsise pe nimeni acasă. După amiaza zilei se făcuse mai caldă, mai de primăvară, deschisese anotimpul însuşi fereastra camerei de lucru a vedetei amânate sine die în aceeaşi speranţă, şi aşezându-se în fotoliul evident femeiesc al frumosului birou, scrise câteva rânduri pe o filă albă, cretată, cu stiloul de aur pe care nu-l purta cu ea niciodată. Când reciti, i se făcu milă de ea, de toată lumea care eventual ar suferi la fel. Nu trăise până acum aceste sentimente şi nici ceva asemănător. I se păru că cineva o târâse încă de pe la şaisprezece ani într-un joc, se simţise minunat atâţia ani la rând, uneori jocul era o provocare a ei, alteori a altora, dar niciodată nu întrezărise ziua când îşi va simţi picioarele mai puţin suple, piruetele mai ameţite, sufletul obosit. O furie imposibil de stăpânit o cuprinse brusc. Trânti stiloul pe covor, voi să rupă fila scrisă, îşi azvârli din picioare pantofii, închise fereastra şi se trânti pe canapea cu ochii în plafon; zeci de ţurţuri multicolori îi odihneau privirea; era gustul lui taică-su, lui îi plăcuse această idee de-a avea plafonul tuturor odăilor asemeni unui acoperiş de peşteră plină de nestemate, diamante şi safire, stalagtite şi stalagmite sau cum se vor mai fi numind ele… printre turţurii inegali şi ascuţiţi, care acum i se păreau o ploaie de ipsos ce înţepenise mai jos de nouri, zărea umbra, un fel de gol protector… de fapt o deranja chiar biblioteca, rafturile mai scumpe decât cărţile şi îi păru rău că până acum nu citise o carte dintr-un capăt în altul; învăţase roluri, scoţându-le din context, dar nu citise o piesă de la început la sfârşit iar atunci când se pasiona pentru teatru ducându-se în sală adormea după primul act… o plictisea teatrul la fel de mult pe cât îşi dorea să se vadă pe scenă una din vedetele ei… hârtia scrisă pe jumătate căzuse pe covor; nu făcu decât să-şi mute privirea de la plafonul supraîncărcat cu cel mai prost gust cu putinţă al părinţilor plini de bani şi goi de orice altceva, la rândurile scrise pe hârtia cretată, de un alb ireal, şi simţi, în sfârşit, o bucurie mare, la fel de mare pe cât era stupoarea de a-l revedea pe o creangă, lângă balcon, pe Mogâldeaţă Garderobierul legănându-se ca un urangutan şi trăgând cu ochiul. Citi fără să-l ia în seamă pe pânditor, ceea ce scrisese cu

mâna ei cu câteva minute în urmă:

„Dragul meu Luigi. Trebuia să mă întrebi azi, după dragoste, un singur lucru: Dacă te iubesc. Ţi-aş fi spus că e pentru prima oară că iubesc. Te iubesc pe tine. Dacă tu îmi cauţi în autobiografie şi mă cercetezi ca să suferi singur ca prostu, nu are rost să mai discutăm. De-ai avea cinci copii cu alta eu tot te-aş lua de bărbat şi aş trece toţi copilaşii pe numele meu. Asta-i iubire, nu să-mi cauţi în coarne cu cine, când, de ce şi cum… Aşa de tare regret că n-am şaişpe ani că nu poţi tu să-ţi închipui. Nu ştiu unde dracu' să-ţi las scrisoarea asta şi asta mă face să turbez. Mă duc la frizerie unde-i prietenul tău, golanul ăla pe care îl cunoşti şi i-o dau să ţi-o ducă la domiciliul pe care eu nu-l ştiu. Îţi scriu numărul meu de telefon că dacă tu ai ceva de gând, să mă suni neapărat. M-ai cam nenorocit, Luigi drag. Ai mei s-au şi pregătit, toate rudele aşteaptă nunta, că toţi lucrează cam prin comerţ şi vor ei să fie aşa ceva mare şi cum nu s-a mai pomenit, că ei ţin la asta şi altă fată nu-i în familia asta care să se mărite prea curând. Viaţa şi prestigiul meu sunt în mâinile tale. Eu sunt aşa cum sunt dar m-am schimbat radical de când sunt cu tine. Mă pot schimba şi mai mult dacă o să fim fericiţi împreună. Am fost aşa de tâmpită că-mi vine să mă zgârii pe ochi. Ca să nu-nebunesc, acu mă apuc de treabă şi aştept în zilele ce vin un semn de la tine telefonic. A ta care te iubeşte sincer şi din tot sufletul, Luiza, nefericita".

O surprinse descoperind că scrisese, totuşi, destul de mult şi poate că primul ei text care răspundea categoric deşteptăciunii lui Luigi Dandara, în sensul că era un text plăcut, direct, sincer… Se ridică de pe canapea, puse foaia într-un plic şi îl lipi bine ca să nu poată cotrobăi în el garderobierul, puse plicul pe cristalul biroului şi, cu gândul că spre seară, a doua zi, firește, i-l va da garderobierului să-l ducă iubitului ei, dintr-un singur gest se lepădă de rochie, îmbrăcă un frumos capot albastru, de import, se duse la baie, luă o periuţă specială şi câteva cârpe, trase din debara o scară specială şi sui cu faţa în plafonul camerei ei de lucru; şi braţele îi suiră ca nişte aripi harnice; începu să frece ţurţurii din plafon unul câte unul, con cu con până la rădăcină, acolo unde degetele nu ajungeau până la baza conurilor, vâra periuţa specială şi freca, freca lacul redând fiecărui con culoarea iniţială a vopselei speciale…

Această muncă n-o pasiona în niciun fel. Dar depusese în ea mereu vocaţia ei de gospodină, atâta cât era, întrucât lui taică-su nimic

nu-i plăcea mai mult pe lume, sau, în lumea somptuosului apartament decât să-şi vadă adeseori fiica ştergând plafonul îngroşat de însemnele în gips şi culoare ale gustului său ambiental. Toată povestea asta cu plafoanele costase enorm. Însă era semnul distinct al unei înavuţiri lente. Era emblema parvenirii. Totul era acum ca fiica să arate cel puţin respect faţă de ce se făcuse. l-ar Luiza nu putea să nu-i intre în voie. Îi plăcea să-i satisfacă dorinţa de a o găsi din când în când căţărată pe scară şi lustruind, ştergând de praf ţurţurii, zeci şi zeci de sfârcuri inegale împietrite ca o ploaie de ipsos mai jos de norii odăilor.

Într-adevăr, intuiţia o slujise şi de data aceasta. Când ajunse cu ştersul în sufragerie apărură părinţii. Nu-i auzise intrând, de aceea se speriase de era să cadă de pe scară când taică-su se extazie:

„Bravo, scumpa mea fetiţă, aşa să faci, şterge-i că altfel nu se cunoaşte cum sunt coloraţi. Nicăieri n-am văzut ceva mai frumos şi dacă tu nu ai grijă, cine să aibă? Totul este al tău…"

Asta o ştia dintotdeauna; era singurul lor copil.

„Acu ia coboară-te niţel şi zi-ne şi nouă cum e profesorul…" spuse maică-sa, venind lângă scară.

„Las-o să isprăvească, fu de părere taică-su. Dacă lucrează, înseamnă că-i bine. Dacă o găseam bocind, era mai rău…" şi abia acum simţi suind spre plafon iz de vin de buturugă.

Fireşte, veneau de la un mic chiolhan; asta se repeta duminică de duminică; era viaţa lor în care intrau aceste mici plăceri duminicale. La toate de fiecare dată – o ştia foarte bine – cam un ceas ei vorbeau despre fiica lor. Dar maică-sa, acum curioasă, nu cedă:

„Ce mai vrea scriptologul ăla de la tine? Nu i-ai zis, aşa, pe departe, cum stai tu din punct de vedere a zestrei! Că dacă-i ziceai şi-l plăcem şi noi, faci treaba…"

„Nu-i ca ceilalţi, mamă… se plânge, coborând pe covor, şi se trânti, obosită, într-un fotoliu. La toţi le-a plăcut zestrea mea şi voi nu i-aţi plăcut pe niciunul. Nici eu. Luigi e altceva. Îl iubesc, mamăăă…"

Domnul Mitică Podoabă – cum i se spunea pretutindeni în raza lui de bătaie cu fructele şi legumele tresări brusc, apoi se înfurie de-a binelea, dar tăcu mâlc; nevastă-sa avea altă expresie, mai duioasă, mai înţelegătoare şi mai ales în reacţii de acest fel avea numeroase ascendente faţă de el; dacă l-ar fi auzit acum când afla că Luiza se îndrăgostise, spunând un singur cuvânt, îl făcea ca de obicei mârlanule mai tacă-ţi fleanca, n-ai minte pentru treburile astea… doamna Gabi

Podoabă se trase lângă fiică, se lăsă pe braţul fotoliului, sânii cât bostanii şi-i sprijini bine în palme şi-i ceru din ochi să povestească; Luiza rămase mută. Nu ştia ce anume să povestească, cum să înceapă, ce să explice şi cum să convingă; niciodată nu fusese pusă în situaţia de-a se confesa părinţilor pe o temă atât de delicată. După un timp maică-sa intră în voce cu tot pieptul:

„Frumoasa mamei, deşteapta mea talentată, cum să păţeşti tocmai tu o nenorocire aşa de mare? Ce-a fost în mintea ta? Tu care râdeai de actorul care-l făcea pe Vulpaşinul de la teatru şi se topea de dragul tău, tu care cu ăla de la operetă două săptămâni la munte şi când ţi-a zis că s-a îndrăgostit, i-ai zis – n-am să uit niciodată: un poco d-amore e poi niente! şi el a zis că se sinucide… tocmai tu acu cazi ca o balegă? Vino-ţi în fire, Luizica mea scumpă… ia o doctorie, concediu medical, du-te undeva, da' nu-mi umbla mie cu îndrăgostitul că ne nenoroceşti şi suntem părinţii tăi… crezi că se mai ia cineva din dragoste? Să aibă facultate, să fie bun la suflet, să aducă toţi banii în casă şi să fie harnic şi să te iubească el pe tine, că la frumuseţea ta doar nu eşti tâmpită să cazi roabă la cratiţă. De asta ne ocupăm noi când o fi soţul tău, n-ai teamă, să vezi ce om facem din el… că unde dracu' mai găseşte una ca tine dacă până la treizeci şi doi de ani a rămas holtei?"

„Dar nu pricepi o dată că îl iubesc? repetă Luiza lovindu-şi cu palmele genunchii. Uite-aşa, nu ştiu ce dracu' am păţit, vreau să mor cu el, asta-i, vreau să-l ţin ca pe-o bluză tot timpul cu mine, să-l port de zgardă, ca pe-un căţel, să râd cu el şi să mănânc cu el, să fug şi să… să mor cu el, mamăăă!"

„Şi dacă mori ce fac eu cu… zise tatăl arătând cu gesturi largi universul casei. Duc în cavou ce-am strâns pentru tine?"

Doamna Gabi Podoabă se ridică sfârşită de pe braţul fotoliului, privi, ca un subaltern ce ştie doar el că e de fapt şi de drept şeful, acelaşi univers arătat de bărbatul ei, apucă scara din mijlocul sufrageriei, o puse pe podea:

„Ia adu-l frumuşel încoace. Ia fă-i invitaţia pe sâmbătă să putem sta până luni dimineaţa. Pe cine naiba ţi-o fi căzut ţie sufletul? O fi vreunul din ăia pur sânge? Ia fă bine şi cât mai repede la vedere fără nicio vorbă, gata, acu-i acu, dacă eşti idioată!"

În fereastra plină de ceaţă, prin care treceau din când în când vrăbii, se auzi un râs; era acel râs care trădează sonor însuşi portretul lăuntric al bufonului. Dacă l-ar fi auzit, Luigi Dandara ar fi spus,

reuşindu-i o perfectă proprietate a denumirii celui care râdea: este un troglodit rudimentar care trăieşte spiritual prin cel mult cincizeci de cuvinte! Râsul încetase dar reveni mai năvalnic, cu obrăznicie… Luiza privi pe fereastră şi zări masca incomparabil mai slută decât era în realitate, a garderobierului; şi el o zări; pentru prima oară îi făcu semn să se ducă imediat la telefon. Telefonul se afla în hol. Părinţii nu înţeleseseră nimic. O urmară mecanic, neştiind unde se duce, ce fusese acela, ei nu zăriseră pe nimeni. Când Luiza ajunse la măsuţa pe care se afla telefonul, în aceeaşi clipă, soneria:

„Alo, Luiza, am primit biletul tău şi află că mi-a plăcut în mod deosebit. Nu ştiu ca vreodată să fi elogiat stilul epistolar al cuiva în viaţă. O frază mi-a adus aminte de Rilke. Foarte interesant. Voi păstra această scrisorică pentru că referatul este compromiţător. L-am şi aruncat pe stradă într-un coş de gunoi. Am zis compromiţător pentru că încearcă, fără abilitate, fireşte, să reducă o existenţă tumultuoasă la câteva elemente care este clar că au fost inventate. Te rog nu închide pentru că simt nevoia să-ţi mai vorbesc. Iată despre ce este vorba. În clipa când soli-citându-ţi-se o mărturisire cât se poate de obiectivă, optezi pentru imaginaţie, în clipa aceasta trebuie să ştii şi tu că intri în te-ritoriul ficţiunii pure. Or viaţa şi mariajul nu sunt închipuiri. Pe de altă parte nu te pot încuraja, afirmând ca atâţia, cu iresponsabilitate că ai avea talent. Nu ai niciun talent. Unul singur, care însă aş prefera să mi-l dăruieşti numai mie fără a mai discuta vreodată despre asta. Am depistat în rândurile trimise mie într-un spaţiu de altfel nu prea întins, nu mai puţin de unsprezece greşeli grave de ortografie! Este intolerabil. Cum să scrii? Iată că îmi şi trece prin faţa ochilor o situaţie în care, spre exemplu, cineva ar vrea să picteze şi habar n-are ce-i cu culorile, cu ce se pun pe pânză, cum se amestecă… sau, mai exact, ca şi cum cineva ar vrea să cânte la pian pentru că a auzit la radio un pianist, iar el n-a văzut niciodată instrumentul respectiv! Despre toate acestea vom mai discuta. Te-am sunat şi consemnează că e primul telefon pe care ţi-l dau. Probabil mă aflu într-un moment de graţie. Ţine-mi pumnii. Încă nu închide pentru că vreau să-ţi mai spun următoarele: nu-mi place deloc cum te îmbraci; detest rujul şi fardurile, fac alergie la bijuterii; ai un mers de vampă, îţi iubeşti excesiv de mult trupul, ia lasă-te de acest narcisism stupid; ai căpătat prostul obicei de-a te uita pe stradă la bărbaţii chipeşi; eşti lipsită de orice spiritualitate şi adeseori, fără să vrei, devii vulgară; mai sunt şi

altele pe care ţi le voi comunica între patru ochi. Sper că vremea se încălzeşte din zi în zi şi atunci e cu mult mai simplu…”

O tăcere batjocoritoare, în receptor, clămpănitul brichetei, pufăitul din ţigară şi în cele din urmă un scrâşnet de neidentificat. Luiza era fericită pentru că o sunase, îl auzise vorbind. Maică-sa îi făcea semne: spune şi tu ceva, nu sta ca o mută… fiică-sii i se încleştaseră maxilarele. Ca să nu-l piardă sau ca să nu irosească prilejul, domnul Mitică Podoabă apucă receptorul din mâna Luizei decis să facă el ce trebuia făcut:

„Alooo! domnule profesor! ia mai stai şi cu tatăl de vorbă nu numai cu Luiza. Uite ce-mi trecea acu prin minte. Ce-ai zice de o vizită sâmbătă pe la prânz? Te-aduc eu cu maşina de la mama dracului, nu-i o problemă. Ceva – ceva s-o găsi şi pe la noi să ne simţim în larg şi să nu ne pară rău căci ne-am adunat. Ia fii matale drăguţ şi dă-mi acu un răspuns…”

Surprins probabil de vocea părintelui, Luigi Dandara apropie receptorul de gură atât de mult încât răspunsul său se auzi de către mamă şi fiică, de departe, fără ca ele să-şi vâre urechea în faţa capului familiei:

„Foarte îndatorat, domnule Podoabă. Evident, orice vizită pentru mine cel puţin este ca o deschidere de orizont. Există cazuri şi pot fi citate când anumite persoane, evident, tinere, şi-au făcut educaţia graţie vizitelor; aţi înţeles, desigur, că este vorba de vizite alese în acest scop, de companii interesante, instructive. Dacă v-aş refuza, înseamnă să o jignesc pe Luiza. Acceptând invitaţia îmi rezervtotuşi dreptul de a vă cere să nu vă faceţi, până la revederea mea cu Luiza şi cunoştinţa cu dumneavoastră, păreri preconcepute privind persoana mea. Şi la Gârliciu eram adeseori poftit la o familie de medici. Am trăit acolo momente reale de plenitudine şi satisfacţie spirituală, întrucât adeseori, mai ales când uliţele erau pline de noroi şi nu puteai ieşi din casă, transformam întâlnirile în adevărate colocvii filosofice, în dezbateri existenţiale, făceam analize sociologice… atâtea idei s-au născut acolo şi din păcate au rămas ca nişte seminţe azvârlite pe nisip!”

Domnul Mitică Podoabă rămase cu gura căscată. Nu găsi niciun cuvânt, nicio glumă ca să intre în vorbă, să închege un dialog la telefon. Încurcat şi părându-i-se din ce în ce mai mult că ascultase o pagină dintr-o carte citită de-un actor, ca să iasă din încurcătură pasă

receptorul soţiei; asta şi aştepta doamna Gabi Podoabă:

„Alooo! domnule Luigiii! şi dacă încă nu ne-am văzut la ochi află că ai o voce care m-a dat gata că te-am auzit când vorbeai cu Luiza şi cu bărbatu-miu… uite ce-i. Mitică se duce sâmbătă să te ia de unde-mi zici că-l aştepţi şi ţin eu de el să nu se îmbete ca să te ducă-ndărăt unde stai… da ia s-aud ce ţi-ai dori dumneata? Că am de toate, numai să ştiu ce preferi. Morunel, icrişoare din alea ca tăciunii? Tu să fii sănătos că se găseşte… hai să nu te mai ţin de vorbă că-i fi obosit. Ţi-l dau pe bărbatu-miu să-i spui adresa ca să nu uităm de unde poţi fi adus…" şi-i trecu receptorul în aceeaşi clipă.

Cu uimire aflară citind adresa scrisă de Luiza că profe-sorul Luigi Dandara locuia la o sută de metri de blocul proprietate confort sporit în care era apartamentul familiei Podoabă, numai că el, straniul tânăr stătea într-o căsuţă încălzită cu lemne, la părinţii săi – aşa cum şi Luiza o ştia mai de mult, dar el îi dăduse un reper îndepărtat, alt cartier, o adresă falsă. De la fereastra dormitorului Luizei se vedea în curtea casei unde locuia dintotdeauna Luigi. Zăpăceala îi cuprinse brusc pe toţi.

Înainte de a se muta, cu ani în urmă, în noul apartament, domnul Podoabă locuise de fapt peste drum de familia Dandara. Vânduse casa cu doi ani înainte de-a se demola partea aceea de stradă şi stătuse cu chirie până ce blocul nou se isprăvise. Lăsându-se noaptea şi chinuindu-se să dea de adevăr, nu reuşiră decât să se încurce şi mai mult în amintiri. Dacă se cunoşteau dintotdeauna? Dacă vor fi obligaţi de împrejurare să-şi aducă aminte unii de alţii? În fond ce-i deranja. Mitică Podoabă ieşise demult din cartier, dar fără, totuşi, să iasă… familia Dandara rămăsese dintotdeauna în acelaşi cartier, fără să intre, totuşi, pe urmele fostului vecin de casă. Amintindu-şi şi rememorând trecutul apropiat abia izbutiră să pună de acord câteva elemente. În drum foşnit către dormitoare, cu toţii – mamă, fiică, tată – simţiră într-o simultaneitate incomodă un fel de repulsie mai veche faţă de familia Dandara şi, compensatoriu, o dragoste de nestăvilit faţă de profesorul Luigi.

Singură Luiza îşi aduse aminte, adormind cu chipul şi dragostea lui în simţuri, că între ei, din momentul acesta sau cine ştie de când, crescuseră nişte ziduri blindate, ceva asemănător cu ce văzuse ea într-un film englezesc şi cineva îi convertise „zidurile blindate" într-un simbol pe care multă vreme nu l-a priceput: de-o parte şi de alta a aşa

numitelor ziduri se aflau cică două caste!

Visă toată noaptea ziduri peste care sărea cu mare uşurinţă. Într-o parte apăreau părinţii ei şi o prindeau în cădere, de cealaltă parte o aşteptau Luigi şi părinţii lui şi o prindeau la fel, cu braţe elastice, protectoare. Cursa peste ziduri se fixă apoi la unul singur, iar către zorii zilei trecerea dintr-o parte în alta deveni atât de rapidă încât trezindu-se, trebui să stea cinci minute în lumina ferestrei ca să-i dispară ameţeala.

Timpul se răcorise. Promisiunile anotimpului, mereu amânate, nu reuşiseră până la sfârşitul lui aprilie şi începutul lui mai decât o înverzire pentru privit pe fereastră, căci pe bancă, în micul parc de pe bulevardul Coşbuc nu se mai putea sta; dar nici nu aveau de gând să revină acolo. Şi unul şi altul gândiseră că vreodată s-ar mai putea întâlni pe banca începutului. Urmau însă cinci zile cu totul semnificative şi neobişnuite; schimbările sufleteşti adeseori se pun ca o mască pe faţă, aşa cum iubirea este singurul devorator de timp; durerea, suferinţele, acumulate în timp, îl conservă şi-l fac apăsător. Luigi Dandara medita la toate acestea satisfăcut că în sufleful său blajin – mereu astfel îl numiseră colegii, dar şi cei cu care intrase în contact la Gârliciu – încolţise ceea ce spera să obţină şi nu i se dăruise, încă… era chiar ura! De netranscris aceste cinci zile nici de către el, meşter al povestirii şi scrierii; simţind că în sfârşit poate să urască, convins că pieptul i se încărcase ca un tub de cartuş, cu praful de puşcă, putea conchide: ăsta sunt eu şi nu acela dus de nas!

Şi-o amintea pe Luiza de când ea ieşea pe strada de mahala cu rochiţă scurtă, cu volănaşe, cu fundiţă pe cap, lată, roşie peste părul negru… şi-o amintea din anii de liceu când se îndrăgostise de ea atât de tare că n-avea somn, la un moment dat, el fiind student în anul întâi, era cât pe ce să piardă două examene din cauza ei. Îi azvârlise bileţele peste gard, la niciunul nu primise răspuns. Apoi, cu prilejul onomasticii Luizei, într-o toamnă, după ce ea căzuse la examene, la teatru, ar fi vrut să fie invitat şi el, să-i ducă un cadou, să stea de vorbă cu ea şi să o încurajeze, tu nu faci armata, studiază, la toamnă dai examen din nou, din nou şi din nou până reuşeşti… dar atunci, când aproape că se invitase singur la onomastica ei, o auzise pe maică-sa, în curtea casei în care locuiau, peste drum:

„Să nu-l prind aici pe-a lui Dandara că mă vâri în balamuc! Nu e de tine. Să-şi cârpească vestonul în coate şi să-şi pună pingele la

sandale…” şi râsese maică-sa deşi ştia că el, studentul, o auzise din drum.

De fapt Luigi Dandara o iubea pe Luiza Podoabă de exact cincisprezece ani şi patru luni! în toţi aceşti ani sperase. În ultimii şase, speranţa crescuse disproporţionat, în sensul că familia Dandara mutându-se în apartamentul proprietate confort sporit, el nu o mai putuse vedea pe Luiza decât pe ascuns, fără ca ea să-l vadă… iar după absolvirea facultăţii şi experienţa de trei ani, la Gârliciu, era şi normal ca ea să-l uite ca şi cum nu l-ar fi văzut niciodată. Curtată mereu şi aflată tot timpul în companii stranii, profesorul nu încetase nicio clipă să acumuleze „informaţii utile despre acea care cu afrontul ei m-a cam zăpăcit şi distrus din punct de vedere sentimental…” Aşa se face că Mogâldeaţă Garderobierul intrase în pâine cu mult timp în urmă, şi lucrase ca un adevărat detectiv de înaltă competenţă; cu timpul deprinsese eficient şi fără probleme arta de-a se căţăra prin copaci şi chiar pe burlane, putea fi acum pe acoperiş şi acum în holul unui cinematograf, aproape jumătate din salarul lui Luigi Dandara intra în buzunarul piticului, iar destinul, atotputernicul şi cu micimile omeneşti, harnic şi cu precarităţile îi şopti, cu trei zile înainte de sâmbătă, ziua decisivă: Tu meriţi mai mult, garderobierule! Dar el ştia asta foarte bine. Şi nu era pentru prima oară când relaţii sentimentale obscure aveau nevoie de concursul corupţiei. De aceea aceste zile intraseră pe un făgaş atât de agitat încât cu greu puteau fi surprinse în delaliu; totuşi, era cu putinţă, întrucât ochiul nu vede numai un punct fix, ci are capacitatea de a dispersa imaginile pe o arie întinsă…

La magazinul „Materna” Luiza Podoabă fu căutată în aceste zile de patru prieteni foşti, care în trecere sau intenţionat veneau pe la ea şi uneori plecau, spre seară, împreună; de data aceasta cu toţii au intrat şi au ieşit singuri. Cu Luiza nu se mai putea discuta. Nu mai rostea aceleaşi cuvinte care atât de mult îi plăcuseră mămicii: un poco d-amore e poi niente! cuvinte care semănând puţin a veni din limba italiană, mereu i se păruse maică-sii că sună a glumă bună în gura fiicei care astfel dădea cu tifla în sâcâitorii amici care o curtau temporar… însă orice ochi cât de cât exersat nu putea să nu reţină, la „Materna”, imaginea cotidiană a dragostei depuse de Luiza în lucrurile pentru cei mici. Înfăşase o păpuşă cât un prunc în tot felul de veşminte curate şi, în râsul colegelor, când magazinul era pustiu îl legăna pe copilul din material plastic şi-i cânta atât de frumos şi cu atâta drăgălăşenie încât

colegele, care o cunoşteau de ani de zile, admirând-o, nu puteau vedea în ea nostalgiile materne de la treizeci de ani, ci numai zgomotul plăcut pe care o mare actriţă năpăstuită îl face înduioşându-i pe privitori… magazinul devenise în aceste zile o creşă. Luiza Podoabă îşi făcea datoria la raft, dar mai mult se ocupa de copiii din material plastic îmbrăcându-i cu un gust sigur şi cu o pricepere de invidiat.

În aceste zile, în Piaţa Chirigiu, într-o bodegă plină de fum şi de gălăgie, la o masă evident rezervată, primul sosi Mogâldeaţă Garderobierul. Îşi pusese la gât o cravată stranie, parcă din pânză de rochie, sau aşa ceva, îmbulzită cu flori mari, năclăite, cu nodul în care se zărea parcă un ghemotoc de hârtie… acest amănunt vestimentar îi făcea capul mai mic şi faţa urâtă de tot. Intră, deci, îl întrebă pe responsabil unde-i masa rezervată şi primind răspunsul, se duse acolo; erau doar două scaune, şi, peste un sfert de oră apăru vioi şi aparent nervos domnul Mitică Podoabă: era îmbrăcat într-un splendid costum de lână pură şi purta, ca de obicei, o geantă diplomat din piele maro; pe capac lipise felurite floricele şi briz-brizuri, dar nu abundent, ci din loc în loc. Milică Podoabă se aşeză la masă după ce îl pofti pe Mogâldeaţă Garderobierul să stea el cu spatele la sală, ceea ce nu era o problemă…

„Vine primăvara şi se duce dracului garderoba începu domnul Mitică Podoabă. Ce te faci? Că portar la hotel nu mai merge. Ţi-ai făcut de cap cu ţigările şi cereai mită! Nu prea ştii să te descurci. La mine la aprozar e de lucru şi tu nu eşti de dat. Pe deasupra mai şi trăncăneşti. N-ai fi primul nici ultimul de care mie mi se face milă…" şi scoase din buzunar pachetul de Kent, şi din greşeală extrase un teanc de sute, le privi surprins şi le vârî imediat la loc.

„Şefuuu… zise garderobieru eu sunt corect. Am carneţelul plin. Că dacă m-am învoit, nu-mi stric cuvântul…"

„Cât pretinzi pe carneţel? lovi brusc domnul Mitică Podoabă. Ai şi tu un preţ, ce dracu'…"

„Adică eu s-o-ntorc, să mă scuipe domnu' profesor? răspunse garderobierul. Nu cred că dumneata nu ştii cât face carneţelul meu!" adăugă direct.

„Eu nu plătesc numai carneţelul. Pricepi? Hârtia-i ieftină. Mi-l dai şi-ţi dau! Câştigi de la mine mai acătării dacă-mi vinzi şi ţinerea de minte!" avansă domnul Podoabă.

„Pai dacă se cere, eu uit şi cum mă cheamă. Să n-am parte de…"

„Ia zi-mi te-ai gândit ce bei?"

„Berică nu. Un vinişor din care bei dumneata. O fripturică nu prea făcută. Mai cu sânge…”

Ospătarul apăru la un semn; era semnul domnului Mitică, inconfundabil, recunoscut pe aria lui de activitate. Vinul bun începu să curgă dintr-o sticlă croită din aburi reci. Mitică Podoabă nu obişnuia să poposească într-o bodegă ca aceasta, însă numai la gândul că ar putea fi văzut cu garderobierul într-un restaurant mai acătării se înspăimântase de-a binelea… aici era locul cel mai potrivit. Mâncară şi mititei, aduşi de pe jăratec, de-afară, cu mult muştar. Se ameţiră destul de repede: şeful din cauza nervilor, garderobierul din cauza lăcomiei… la spartul mesei nervii şi lăcomia semnară fără condei şi fără cerneală oportuna tranzacţie. Era bine.

Doamna Gabi Podoabă nu stătea nici ea degeaba. Făcu ordine în dulapuri înşirând ca-ntr-un magazin de confecţii rochiile, blănurile şi paltoanele fiicei; i le va arăta nemernicului ca să-l lase cu botul pe labe, să nu-i mai caute fetei în coarne, să nu-i mai cerceteze nenorocitul viaţa de până la treizeci de ani.

Dacă ea s-a îndrăgostit de el, asta ajunge! Era expresia cea mai puternică prin care punea capăt în somptuosul apartament neliniştilor de tot felul.

Ultima nedumerire şi ciudă Luigi Dandara o retrăi în aceste zile chinuindu-se să dezlege misterul amneziei Luizei. Anul trecut, tocmai îşi luase câteva zile de concediu medical – contactase o viroză, care însă dispăruse în două zile – şi venind acasă, în Bucureşti, o revăzuse pe Luiza, din întâmplare. După atâţia ani de iubire surdă şi neîmpărtăşită, după umilinţele respingerii sistematice, acum se pomenise cum e mai rău: o iubea mai mult ca pe vremea când ea era elevă, mai mult decât după eşecurile ei la teatru, mai mult decât iubea orice altceva pe pământ… şi, iscusit şi tenace, pândise plecarea la munte, auzise unde anume va ajunge cu maşina prietenului de atunci, un sportiv la o echipă de mâna a şaptea, suise în tren şi într-adevăr, o găsi la cabana de care aflase ascultând ascuns după colţul blocului în vreme ce Luiza căra de la etaj bagajele pentru munte. După ce maşina porni, se duse la gară, sui în primul tren; în duminica aceea când intrase în cabană ea nu-l recunoscuse deloc. Special se învârtise pe la mese, intrase şi ieşise din cabană, la un moment dat o şi lovise cu cotul, uşor, ea îl privise ca o străină… cincisprezece ani de iubire platonică pentru ea nu însemnau nimic? Nici nu trebuie să însemne ceva dacă nu

m-a vrut şi nu m-a iubit niciodată, dar cel puţin să-mi spună o vorbă, sau să mă recomande sportivului ei: ăsta-i fostul meu vecin de stradă, Luigi Dandara, pe care îl cunosc din copilărie şi care mi-a făcut curte o vreme. Măcar atât. Dar a venit ploaia, ea n-a vrut să iasă pe ploaie, toţi ceilalţi erau dornici să facă o excursie pe ploaie, ea a rămas în cabană să asculte muzică la casetofon, aproape că nu era nimeni acolo şi el s-a dus la ea, la masă, au stat de vorbă şi tot nu l-a recunoscut, el se prefăcea în fel şi chip ca niciodată să nu-l recunoască dacă nu-l recunoscuse din prima clipă, după aceea, cu un gest firesc puse palma pe braţul ei şi-i spusese: sunt nebun după tine, poţi să-mi tragi palme, poţi să-i spui sportivului să mă calce în picioare, nu mai pot… la care Luiza răspunsese firesc, direct:

„Măi, da parc-ai fi o fecioară! Se vede că eşti din provincie. Nu cumva vrei să-mi faci declaraţii, să mă ceri de nevastă? şi râsese atunci de se spetise. Scumpule, puişorule! un poco de-amore e poi niente!”

S-au ridicat lăsând casetofonul deschis. O oră mai târziu el se afla în faţa celei mai mari izbânzi dobândite asupra lungilor ani de iubire platonică, iubire dispreţuită, neluată în seamă, uitată… o întrebase, bineînţeles, revenind în sală, dacă nu-şi aduce aminte de el; insistase, îi oferise unele amănunte, strada aceea din Bucureşti, dar ea, privindu-l îi dăduse mereu de înţeles că nu-l văzuse în viaţa ei, nu-şi amintea de el… o să mai vorbim noi despre asta! promise Luigi Dandara în clipele când îşi notau adresele şi îşi reînnoia, numai el, promisiunea de a-i scrie de la Gârliciu o scrisoare pe lună.

Şi se lăsă din nou liniştea; el trebuise să plece în aceeaşi zi, ea mai rămânea la munte două zile.

Ultima achiziţie, în dimineaţa de sâmbătă, doamna Gabi Podoabă o făcu la consignaţie: treizeci de clopoţei drăguţi, din metal răsunător, pe care îi puse în holul apartamentului după ce cu o zi în urmă o prietenă îi spusese că aşa se poartă în Occident, clopoţei la uşă, când intri, ei să-ţi dea de veste că te afli într-o casă mare… cumpărase treizeci în mod evident simbolic: era vârsta Luizei! De la opt şi un sfert până la nouă dimineaţa se îngriji de locul din hol rezervat copoţeilor, se duse şi-i aduse de la magazin, după aceea, ca un copil bătrân, o jumătate de oră lovise în fiecare şi în toţi deodată satisfăcută la culme de sunetul lor pe treizeci de voci metalice, subţirele, sau profunde, de talangă… când Luiza sosi de la coafor, i se păru, ajunsă în holul casei, că intrase în paradis. De departe oglinzile o arătară însă ca pe cea mai

frumoasă din tot ce era în casa domnului Podoabă, frumos. La douăsprezece şi jumătate telefonă garderobierul, dar nu putură sta de vorbă cu el prea mult întrucât era beat criţă. Fără să-l repeadă, cum o voise, domnul Podoabă îl sfătui să se culce, vor mai sta ei de vorbă, altă dată… La unu şi jumătate, în sfârşit, telefonul aşteptat:

„Doresc cu domnişoara Luiza Podoabă, sunt Luigi Dandara. Vă mulţumesc foarte mult, doamnă. Draga mea Luiza, nu e nevoie să vină tatăl tău cu maşina, mă aflu pe-aproape, am adresa. De fapt sunt ca un Oedip la Colonna. Întind palmele şi simt cu vârful degetelor calea. Tu eşti pentru mine atât Iocasta, mamă nefericită, cât şi Antigona, nefericita fiică iubitoare. Dar să nu te mai ţin la telefon. Transmite părinţilor tăi să nu pregătească nimic deosebit, doresc doar să ne cunoaştem dacă atâţia ani nu ne-am putut vedea decât vag, şi, în ceea ce mă priveşte, doresc să fiu cu tine. Ce părere ai? Pur şi simplu mi-e dor de tine. Te superi? Foarte bine. În cel mult zece minute sun la uşă. Cum? Oaspeţi? Nici vorbă. Dar dacă i-aţi poftit, n-o să-i dau eu afară din casă. Vin singur…”

Ca de obicei, n-o lăsă şi pe ea să spună măcar două cuvinte şi trânti receptorul în furcă. Aşa-i Luigi. Oricum ar fi, îl iubesc…

Trecură patruzeci de minute şi Luigi Dandara nu apăruse.

Alarma din casă mocnea ca un braţ indecis dacă să tragă sau nu semnalul; bine că poftiseră câteva rude apropiate. Două din mătuşile Luizei erau coafeze cu clientelă a-ntâia. Un unchi era mecanic auto de înaltă calificare, bine cunoscut şi destul de scump, celălalt lucra ceva în legătură cu parchetul şi faianţa, gresia şi marmura, avea maşina lui cu care căra sculele şi toate uneltele necesare acestei meserii.

Masa întinsă în sufragerie. Lumânări de toate culorile. Coşuleţe cu flori proaspete. Prosoape. Aer parfumat. Rochii cu decolteuri. În unghiul fiecărui decolteu, câte o podobă grea. Doamna Gabi pusese una cât o potcoavă de la calul pe care l-au vândut cu douăzeci de ani în urmă când el, soţul, a intrat în comerţ la legume şi cartofi, zarzavaturi şi altele… şi-au amintit de cal pentru că îl botezaseră „Mitică”. Ooo! ce vremuri… Cât de repede au trecut. Bine că acu-i bine! zise mecanicul auto. Apoi discutară despre „cât de greu se fac banii”. Concluzia la această dificultate o trase una din coafeze: „dacă nu curge, pică şi tot ieşim cât de cât cu cât ne trebuie, să nu ne plângem că-l mâniem pe Dumnezeu…” De bucătărie se ocupa o femeie pricepută, adusă de Gabi Podoabă în zorii zilei; era bucătăreasă la un restaurant categoria întâi

şi avea liber.

Atmosfera încordată le dădea voie s-o contemple pe actriţă.

Stătea în capul mesei, fără astâmpăr. Era toată, numai sclipici. Fire lungi de aur curgeau de pe toate cele ieşind din ţesături ca nişte plete care fiind lipsite de gust – în mod normal, firește – le lipsea şi simţul măsurii. În părul Luizei sclipeau broboane de confeti lipsite de discreţie numai pentru că lipsea balul. Fiind cu toţii la aceeaşi masă şi strâns uniţi în familia indestructibilă, nu se putea să nu le treacă prin cap cohorte de mirări despre „cât de bine o ducem", şi altele de acest fel. Ţurţurii de pe plafon li se părură la un moment dat că răsună ca treizeci de clopoţei şi tălăngi. În hol se auzi: distinsă doamnă, trei garoafe pentru inima dumneavoastră… Luiza roşi, sări din scaun, dispăru în hol, se întoarse urmată de un tânăr chipeş, foc de bine pus la punct, timid şi curios, căruia îi trebuiră două minute ca să fotografieze masa, doamnele şi domnii.

„Sunt Luigi Dandara! spuse el ceremonios, patetic. Când eram mic purtam pantaloni scurţi şi dacă vă aduceţi aminte, cumpăram cam la data aceasta lobodă din piaţă şi salată pentru iepuri. Ţineam unsprezece iepuri pentru carne. N-am mai văzut un iepure de nu mai ţin minte când…"

Mitică Podoabă rămase năucit. Era primul dintre ei care îşi amintea de iepurii lui Dandara, şi tot acum îşi aduse aminte de copilul care le aducea salată. Se înroşi, nu putea fi adevărat, cum, ăsta-i Luigi, nemernicul care mi-a spart cu praştia fereastra? Se abţinu muşcându-şi limba când tocmai simţise înjurătura zgâriindu-i gâtlejul. Când dracu' a crescut ăsta şi n-am băgat de seamă? Nici Luiza, care are ochi bun, n-a băgat de seamă.

Luigi Dandara sărută în stilul său ceremonios mâinile doamnelor încântate de cunoştinţă. Toate trei îl măsurau concentrându-se din răsputeri. El şedea astfel ca să poată fi văzut din toate părţile şi mândru de sine, părea să le spună: sunt exact aşa cum vreţi voi să fiu! Cu o bine primită codeală reacţiona la invitaţia respectuoasă de a se aşeza în capul mesei, lângă Luiza, firește. Erau patru perechi, cu bucătăreasa temporară nouă persoane; bucătăreasa părea chirurg înainte de-a intra în sala de operaţii. Totul sclipea în sufragerie, ţurţurii plafonului, multicolori amăgeau imaginaţia profesorului cu aluzii danteşti; era, după fantezia lui, un dantesc donquijotesc căruia pentru a-i rade prisosul de ridicol, îi trebuiau

multă muncă şi instrucţie elementară… dar cum erau ei doi, logodnicii incipienţi, în capul mesei, la ceasul acesta nu era nimeni: Luiza strălucitoare şi Luigi sobru, ea frumoasă ca la şaisprezece ani, el atlet şi frumos ca la douăzeci… oare cine i-o fi pus batista albă în buzunarul de la piept al hainei? Pe degete niciun inel, niciun ghiul, la cravată nimic… domnul Mitică şi ceilalţi doi domni, cu care se înrudea de aproape, aveau la cravată ace de aur cu bulbi de pietre preţioase… o să-i punem şi lui, medită domnul Podoabă, numai să vedem cum se comportă şi ce vrea. Dacă n-a făcut facultatea şi ne-a minţit cum au mai minţit-o atâţia pe scumpa mea Luiza? Toată masa se consideră tacit mai mult decât satisfăcută de ţinuta şi alura lui Luigi Dandara, iar asta era la urma urmelor constatarea cea mai importantă.

Se vorbea în şoaptă; paharele cu tărie le umplu domnul Mitică; pe mijlocul uriaşei mese, meştioara albă, apretată, asortându-se ideal cu florile şi lumânările deocamdată stinse ascundea – era opera bucătăresei, evident! – platouri de porţelan scump şi nu se prea vedea mare lucru. Lui Luigi îi era foame. Apucase în dimineaţa zilei să înfulece un covrig, iar pe la zece un măr. Îi chiorăiau maţele. Când un colţ de faţă de masă se ridică dezvelind un platou lunguleţ, prima reacţie a profesorului fu să pipăie. N-o putea face. Luiza îi dădu imediat lămuririle necesare, căci îl văzuse curios: e morun, dragul meu, morun cu lămâie… în adâncul cuibului de bucate acoperite zări un platou cu icre negre; pe acestea le recunoscu din prima clipă. Domnul Mitică Podoabă săltă din umeri cu gestul specific, ca şi cum ridica un sac plin cu cartofi, apucă paharul cu tărie, se făcu drept; ceilalţi îl urmară şi, ca-ntr-un spectacol îndelung repetat, când păhărelele se ciocniră iar unele voci căpătară contur, dintr-un colţ de sufragerie se auziră primele sunete tânguitoare ale unei melodii lăutăreşti înregistrate oarecum clandestin, prin vreo cârciumă sau odaie; aceste cântece, nelipsite din folclorul de periferie chiar şi-n timpul când dispar rând pe rând şi periferiile, îi plăceau mult familiei Podoabă; Luiza le asculta numai ca să se amuze; cele mai multe aveau un fel de versuri pornografice puse pe-o tânguire de acordeon şi ţambal şi emise de-o voce plină parcă de tutun prost şi de răceală endemică… ascultând, Luigi Dandara, care auzise melodia în Rahova altor ani îşi aminti de copilărie şi de florăresele din piaţă. Băură până la fund tăria. Era un whisky excelent… şi era de ajuns deocamdată ca să se bine dispună, să poată începe discuţiile, din aproape în aproape ajungând şi la

problema crucială: e ceva serios, ori e aşa o vedere ca să-l hrănim pe ăsta cum nu s-a hrănit el niciodată… cum domnul Mitică Podoabă mai avea unele îndoieli, era de datoria sa, în calitate de cap de familie şi gazdă, de tată mai ales, să înceapă lucrurile chiar de la prima îndoială:

„Mie îmi place să-i zic omului pe nume, debută domnul Podoabă. Aşa că, măi Luigi, uite că noi ne ştim de-atâţia ani şi ne-am cunoscut ca şi cum nu ne-am şti! A dracului ce se schimbă oamenii. Nevastă-mea cu maică-ta nu se prea aveau ele bine, da uite că acu le-a trecut. Se luau de la găini, de la iepuri…"

„Dar tot despre certuri să vorbim, tată…" zise Luiza.

„Dacă vorbim de ele, intră în vorbă maică-sa, e că le-am dat la spate. Nu mai contează. Noi vrem din tot sufletul ca voi să fiţi fericiţi, dragii noştri…"

„Cum dracu' să nu fie? zise una dintre coafeze. Amândoi frumoşi, deştepţi, întoarce lumea pe stradă capu' după ei, hahahaaa…"

„Luigi a fost un norocos, interveni domnul Mitică Podoabă. El a făcut trei ani facultatea. Cum dracu' ai brodit-o?"

„Cinci ani: domnule Podoabă, spuse ferm Luigi Dandara. Trei o să-mi ia teza de doctorat…" îi informă el.

„Păi ce-ţi mai trebuie să fii şi doctor? intră în vorbă a doua coafeză. Le cam încurci, frumosule. Ori rămâi profesor, ori te faci doctor…"

„Doctor e mai bine, zise mecanicul auto. Şi pentru o bubă am dat un pachet, darămite pentru altele. Aici e o pâine bună de mâncat şi lumea orice-ar face măcar o dată pe an se-mbolnăveşte de ceva. Eu am o vorbă: de mecanic şi de doctor tot omul are nevoie!"

Râseră uşor cu toţii. Faţa de masă se ridică. Mâinile bucătăresei temporare dezveliră, ca la un vernisaj culinar platourile şi dispărură instruite în aceeaşi clipă. Luigi Dandara n-avea de unde să ştie că una din sarcinile importante ale doamnei Gabi Podoabă era de a-l ţine tot timpul sub observaţie: cum mănâncă, ce preferă, cât mănâncă şi mai ales cât bea; asta era o mică parte din suma tatonărilor plănuite. Altă parte ţinea de atitudinea lui faţă de Luiza; dacă are grijă de ea, la masă, dacă îi taie friptura, dacă îi oferă tartinele, dacă îi umple paharul, dacă se-ntinde să apuce o felie de pâine din coşul de pe mijlocul mesei…

Dând de icrele negre din care nu mâncase niciodată, dar salivase o săptămână, la Gârliciu când un cetăţean îl îmbiase cu un borcan de icre negre ca să nu-i lase fiul repetent – şi îl lăsase repetent refuzându-i

darul! – aşadar dând de icre luă fără fereală câte o lingură de lemn, plină, iar când îşi trase pe seamă că ceilalţi îl ocheau miraţi trăi şi binecuvântata senzaţie că se săturase de icre negre.

„Ia zi-ne şi nouă, apăru vocea domnului Podoabă, cum a fost cu facultatea?”

Luigi Dandara intui exact că viitorul său tată-socru era suspicios, nu-i venea să creadă că el absolvise o facultate; fiică-sa mai frumoasă decât Luigi, firește, nu reuşise, şi nenorocitul ăsta care căra salată la iepuri ca să-i mănânce după aceea uite că a dat brânci şi a făcut-o şi pe asta…

„Chestiunea e foarte simplă, domnule Podoabă, începu Luigi tamponându-şi pedant buzele cu ştergarul alb, apretat ca o tablă. A vă relata aici, la această masă minunată, odiseea studiilor mele este absolut inutil şi superfluu. Pot emite doar o seamă de generalităţi. Dacă doriţi cu adevărat să le reţineţi, aş începe, spre exemplu, cu funcţia voinţei timpurii de-a te realiza ca om…”

„A dracului ce le zice!” se auzi şoapta mecanicului auto.

„Ia lăsaţi-l să zică tot ce vrea…” spuse mama Luizei.

„Exact cum am spus: funcţia voinţei! încă de mic am avut norocul să trăiesc mai multe complexe. Nu m-au părăsit niciodată. Unul din ele este al neputinţei de-a îndura două sărăcii: cea materială, în care m-am născut ca fiu al unor oameni săraci, şi cea spirituală, care depindea însă în totul sau aproape în totul numai de mine. Existând condiţii, m-am folosit de ele. Şi astfel mi-am reprimat unul dintre complexe prin realizarea în ani a bogăţiei spirituale…”

„Dar numai cu asta, domnule Luigi, ce dracu’ faci?” zise bărbatul care până acum nu scosese o vorbă.

„Vedeţi, doamnelor şi domnilor, de aici porneşte marea eroare a vremilor moderne. Lumea e mai avidă de înavuţire materială şi neglijează dimensiunea spirituală a individului, aceea care este mai presus de prima, întrucât, după credinţa mea, numai o bogăţie spirituală poate dicta nevoia echilibrată de stare materială decentă, corespunzătoare, modestă şi utilă vieţii…”

„Îmi place ce zice Luigi, vorbi în sfârşit Luiza, da’ eu am cunoscut atâţia tobă de carte şi care mă rugau să le aduc un covrig când ajungeam…”

„Luiza! strigă doamna Gabi Podoabă. Când ai cunoscut tu atâţia. Ce-ţi vine să te lauzi prosteşte? Cui ai dus tu covrigi? când ai avut tu

vreme să cunoşti atâţia? Că eu te-am văzut tot timpul de când erai micuţă învăţând şi vorbind singură în cameră ca să-nveţi roluri. Ia trage-ţi pe seamă ce spui că numai prostii ai spus!"

„Observaţia Luizei este pertinentă, zise Luigi Dandara. Fără îndoială că unii tobă de carte nu renunţă la lectură nici să-şi cumpere un covrig. La fel eram şi eu în anii studenţiei. Noroc că aveau grijă părinţii. Odată am ieşit să cumpăr lapte îmbrăcat în pijama! M-a întors mama din poartă. Absorbit de lectură, uitasem să mă îmbrac!"

Râseră cu toţii pentru prima oară abundent şi firesc, tare.

Domnul Mitică n-avea nicio îndoială; tot ce mai putea să facă, era să-i ceară diploma de licenţă. Şi el avea nostalgii, şi el era chinuit de intuiţii. Tot ce adunase până acum pentru el, soţie şi fiică era păcat să încapă pe mâna unui aprozarist, a cine ştie cui… cu averea împlinită, se frământa la gândul că îmbătrâneşte, moare şi e de datoria lui să împace testamentul cu nostalgiile încolţite atât de târziu: în casă fiică-sa să aducă un domn: în scenariile lui erau artişti celebri, dar inaccesibili, scriitori consacraţi, dar de asemenea inaccesibili. profesori universitari – dar cine ştie dacă o plac ca nevastă pe minunata lui Luiza.

Apetitivele dispărură de pe masă odată cu tăria.

Partea a doua a mesei chemă în scenă toate femeile, fără Luiza.

Încă de la începutul părţii a doua cu toţii simţiră că ceva s-a stricat; era ca un motor care funcţionase până acum impecabil şi, dintr-odată, sunetul de maşină de cusut dispăru, începu să se înece, să dea semne de disfuncţie. Totul pornise de la zgomotul auzit în fereastra sufrageriei. Cei care stăteau cu spatele, întoarseră privirile şi unul spuse, mirat şi nervos:

„Tocmai azi, sâmbătă, s-a găsit să repare burlanul?

Într-adevăr, auziră bătăi de ciocan în tabla burlanului. Ca niciodată, în fereastră încăpuse aproape întreg, pe dinafară, trupul pitic al garderobierului. Mutra lui de clovn şi giumbuşlucurile pe care le făcea dând din mâini ca din nişte aripioare îi îngroziră. Cum se ţinea el acolo? Domnul Mitică se ridică furios şi trase jaluzelele, întinse perdeaua şi aprinse toate becurile din plafon. Astfel partea a doua a aşteptatei vederi în familie, Luiza şi Luigi erau cât pe ce să o rateze, şi nu din vina lor. Nimeni n-avea curajul să deschidă fercastra să-l vadă pe intrus în lumina lor, dar domnul Mitică spera ca totuşi căţărătorul să cadă; spera să audă o bufnitură, după aceea strigătele cuiva, de

groază, şi, în sfârşit, apariţia lui, acolo, lângă cadavru, compătimirile şi mirările vociferate, strigătele „chemaţi Salvarea" şi să nu vină de nicăieri nicio salvare… şi deschiseră fereastra după ce în sufragerie se făcu fum alb şi dens ca o ceaţă; se fumau numai ţigări scumpe. Fuma toată lumea, şi cei care nu erau fumători. Trecuseră la vin.

Momentnt cel mai delicat acum trebuia să se provoace; era primul ritual, aparent vrăjitoresc, dar fără de care doamna Gabi jurase să nu meargă cu ospăţul şi vederea mai departe. Avea încredere în fiică-sa, aceasta avea încredere în iscusinţa personală, amândouă aveau încredere în efectul tăriei asupra inocentului licenţiat. Numai Mogâldeaţă Garderobierul ar fi putut depune mărturie, mai târziu, despre acest moment cultural; el era singurul care văzuse firul de aur din pleata de sclipici a eşarfei ieşind tras uşor de frumoasele degete ale Luizei; mama se ruga, tatăl scrâşnea între măsele pentru noroc, ceilalţi pândeau. Ca o maestră a construirii superstiţiei Luiza Podoabă pierdu firul pe sub masă, îl făcu uitat, cum ar veni şi, într-un moment prielnic, momentul de graţie, legă iute firul auriu de un nasture mic de la mâneca dreaptă a hainei lui Luigi Dandara. Cu acesaşi iscusinţă în gestică şi necesitate, capătul sclipiciului smuls din eşarfă îl legă de degetul ei mic de la mâna stângă; maică-sa văzu legătura trainică, ridică paharul de vin şi toastă în sănătatea domnului profesor Luigi Dandara, fostul nostru vecin de pe strada Căţelei, numărul patru sute treisprezece, pe care nu l-am văzut de o viaţă şi uite, breee, cum cresc oamenii că nu-i mai cunoşti după atâţia ani…

Urma al doilea moment, crucial.

Domnul Mitică Podoabă ştia ce anume are în seamă, misiunea lui abia începuse; cu toţii erau cu ochii pe firul de sclipici, pe care îl zăreau din când în când în lumina becurilor, jaluzelele rămânând trase deşi fereastra o deschiseseră. Acum e acum. Dacă iese, e bine. Toastul domnului Mitică asta avea în vedere şi-n seamă: binele! Felul în care dumnealui îl rosti invita, bineînţeles, la ridicarea mesenilor în picioare. Cu prilejul ridicării, Luiza trebuia să rămână puţin în urmă, Luigi să se ridice şi firul să se rupă dintr-odată: dacă se va rupe la jumătate, o parte din el rămânând pe nasturele viitorului ginere, cealaltă pe degetul Luizei, înseamnă că soarta a făcut un lucru grozav… aşa s-a şi întâmplat. Profesorul se ridică brusc, Luiza rămase pe loc, firul se rupse exact la jumătate, şi pe nasturele hainei lui, şi pe degetul ei mic de la mâna stângă rămăseseră exact cât trebuia din firul de sclipici,

adică două părţi egale, semn că legătura dintre ei nu poate fi surpată cu nimic.

Băură un fel de vin după fleicile de viţel.

Băură al doilea fel de vin după sărmăluţele cât o nucă, confecţionate magistral de bucătăreasa temporară.

Se fixară la vinul alb, uşurel şi aromat, pentru care domnul Mitică dăduse cuiva nu mai puţin de optzeci şi cinci de kilograme de ridichi timpurii, fără frunze.

Smântâna provenea de la Bragadiru, dintr-o gospodărie.

Senzaţional fel, înainte de îngheţată şi tort, făcu o impresie mortală: fragi cu smântână de Bragadiru! Doamna Gabi congelase anul trecut, în toiul verii, cinci kilograme de fragi aleşi fruct cu fruct. Tocmai cumpărase un congelator uriaş, potrivit pentru o cazarmă şi nu pentru o familie, dar ivindu-se prilejul – îl adusese cineva din Finlanda – făcuseră investiţia şi n-o regretau. În acest congelator bine mascat aproape de bucătărie familia Podoabă avea de toate şi pentru mult timp… aşa se şi cuvenea unui mod de viaţă civilizat. Decongelaţi, fragii îşi recăpătară prospeţimea clipei când fuseseră culeşi din pădure, cu aproape un an în urmă.

Părerea cum că după vin, şampania nu îmbată, aparţinea mecanicului auto. Au preluat-o mai toţi de la masă în afară de Luigi Dandara şi, automat, din simpatie, pe poziţie oarecum neutră, dar mai mult înclinând spre el, de Luiza. Luigi spuse:

„Tocmai în secolul certitudinilor emitem opinii empirice?”

„Îmbată criţă, dar depinde de individ, nu toţi reacţionăm la fel…” se insinuă Luiza.

„Îmbată pe dracu’! zise mecanicul auto. Ce-ai băut tu în viaţa ta?”

„Ia mai las-o-n pace, Gogule, că nu s-o fi născut azi…” îl puse la punct doamna Podoabă.

„Făăă! se auzi la masă, pe lateral. Te iei de Gogu”.

„Tacă-ţi fleanca!” zise una din coafeze.

„Ba ţie să-ţi tacă că eşti o nespălată!” răspunse a doua.

„Huooo! se auzi glasul domnului Podoabă. Îmbată nu-mbată, eu m-am cam scrântit. Vâjâie tot. Şi blocul! hahaaa…”

„Încetaţi, vă rog…” ceru Luiza săltând din scaun.

„Io-te-te turturica! i se adresă al treilea bărbat. A făcut aripioare. Are berbec lângă ea şi se ruşinează de noi? la să-l întreb eu una care-mi

stătea pe limbă de când l-am văzut: Băăă, te dai mare că ai studii? Şi ce dacă ai? La ce-ţi ajută, blegule!”

Bătăi de cuţit într-un pahar de cristal.

Bătăi de furculiţă în al doilea pahar de cristal.

Bătăi cu lingura de lemn în platoul din porţelan golit de sărmăluţele magistrale.

Toate trei sunetele, diferite şi plăcute, întinseră un fel de muzică în aerul fumuriu al odăii lovindu-se reverberat în ţurţurii plafonului.

„Să ne ierte dragul de Luigi că noi câteodată uite-aşa ne mai ciondănim da’ ne trece imediat şi-o luăm de la-nceput în linişte…” îl informă, bine ameţită, doamna Gabi Podoabă.

„Dacă mai faceţi… zise Luiza, ne ducem la plimbare…”

„Dimpotrivă, draga mea, fu de părere Luigi Dandara. Tocmai acum nu se cuvine să plecăm nicăieri…”

„Hai, zi-ne tu una ca să cădem sub masă de necaz!” îl provocă mecanicul auto clătinându-se în palmele lipite de masă.

În capul mesei se auziră sunetele specifice controlului vocii; un fel de vocalize din piept, năduşite;

Luigi Dandara se ridică masiv, aparent greoi îşi puse trupul drept împingând uşor scaunul în spate, cu picioarele, gustă dintr-un pahar un sirop, ca o muiere ruşinoasă, puse paharul la loc cu amânare, studiat, diplomatic şi important, îşi tamponă buzele cu un şervet scorţos, aprinse o ţigară şi mai stătu câteva clipe tocându-i pe cei care îl priveau lacomi să-l audă şi, în starea de-acum, să-l înfrunte cât mai iute. Nu le dădu ocazia, temporizarea rostirii aşteptate făcea parte din tactica lui, şi la Gârliciu proceda la fel, dar fără eficienţă, acolo avea de-a face cu copii, aici era altceva… când se adună suficient scrum în ţigară ca să-l scuture cum numai el ştia, îşi mai drese puţin vocea şi, după ce privi ţigara scuturată de scrum şi niţel scurtată, îşi dădu drumul calm, pedant, măsurat, exact:

„Doamnelor şi domnilor, stimate gazde, scumpă Luiza. În clipa când realizăm câte nivele de existenţă coexistă în acelaşi timp şi în acelaşi spaţiu, nu ne mai surprinde că filosofii ştiinţei au ajuns astăzi să cerceteze nici mai mult nici mai puţin decât congruenţa posibilă a acestora, specifice Terrei, cu alte nivele de viaţă străine de fapt principiilor biochimice care au dus la apariţia noastră pe această planetă. De aceea eu mă declar din capul locului un pacifist tolerant! Nu le putem cere crabului sau pisicii de mare să intre în contact cu

reţionamentele noastre care sunt produsul inteligenţei specifice speciei umane. Nu intrăm în contact ideatic cu găinile din curte, cu iepurii sau câinii. Noi trebuie aşadar, ca specie superevoluată şi din toate punctele de vedere privilegiată să înţelegem fiecare vietate, viul în general, fără ambiţia deşartă că am putea umaniza viul în general sau celelalte vietăţi cu care nu comunicăm prin limbaj, logică, raţionament şi altele. Eu pledez încă din anii facultăţii pentru iubire!"

„Bravo, Luigi!" zise nemaiputându-se abţine, domnul Podoabă.

„Vă rog foarte mult, domnule, i se adresă Luigi Dandara cu acel ton drastic, dar reţinut. Nu-mi place să fiu întrerupt. Pentru asta eu puneam nota doi la purtare copiilor de la şcoala din Gârliciu. Iată ce voiam să adaug. Suntem fiinţe biologice, dar în acelaşi timp suntem fiinţe cosmice. Acest adevăr a fost revelat foarte târziu. Obscurantismul a împiedicat cu veacurile progresul cunoaşterii. Observăm deci că în cosmos, ca şi pe Pământ, domnesc legi contradictorii. Pe de o parte armonii înfricoşătoare, cu spectacolul lor de milenii, supuse interacţiunii unor energii uriaşe şi în acelaşi timp frumuseţi care nu pot fi aici imaginate, iar pe de altă parte dezastre cumplite, de asemenea de neînchipuit, catastrofe cosmice care însă nu fac să ducă la prăbuşiri totale, ci la o nouă creaţie. Fiecare creaţie cosmică are nevoie de un apocalips cosmic! Ce minunată mi se pare cel puţin mie această lege. Mi s-a spus că aş fi un extrate-restru! De la această minunată masă pot mărturisi, fericit că stau lângă iubita mea Luiza, care mi-a răpit inima cu cincisprezece ani în urmă, că într-adevăr din multe puncte de vedere eu nu mai sunt de pe Pământ. Luiza este ultima care a intuit în mine plămada universului însuşi, congruentă cu adevărurile şi legile lui imuabile! îi sunt îndatorat..."

„Păi iubire aşa cum a mai avut ea că vorba ceea nu-i şchioapă şi are talent cu vagonul noi nu prea mai suntem de acord!" tună doamna Podoabă.

Un minut de tăcere, sau de împietrire; auzind-o vorbind răstit, Luigi Dandara pusese mâna pe o farfurie şi o ţinea în poziţie de azvârlire. Luiza i-o apucă din mână şi o puse pe masă, rugându-l să continue; ceea ce Luigi făcu, supunându-se scrâşnind:

„Priviţi, domnilor, într-o noapte de iarnă geroasă şi senină cerul înstelat şi veţi observa, şi veţi simţi cu toţii cât de meschini, cât de mărunţi, cât de neimportanţi suntem dacă am rămas după atâţia ani de viaţă în afara marilor întrebări care frământă în secolul acesta pe

sfârşitele conştiinţele! Nu se poate să nu vă îngroziţi! Puteţi oare şti dacă nu cumva fragul cu smântână a unei fiinţe inteligente, superevoluate, de pe planeta Venus nu-i pur şi simplu un neutron – sau un element chimic rezultat dintr-un cataclism nuclear de proporţii cosmice acum câteva miliarde de ani? Putem şti, apoi, dacă pofta de-a mânca icre negre, aceleaşi fiinţe nu o resimt faţă de un sediment de rocă de galiu?"

„Ascultă, bâlbâitule! se repezi mecanicul auto, tu dai în gropi şi te-ascunzi pe după tufe. De ce nu ne zici în faţă că suntem nişte tâmpiţi? Ce umbli cu porcăriile astea de care nimeni n-a auzit?"

„Da' chiar aşa, Gogule, interveni o coafeză. Ăsta vorbeşte altă limbă. Dracu' să mă ia dacă am priceput o iotă!"

„Asta-i cam aşa!" fu de părere domnul Mitică Podoabă.

„Măăă! sări doamna Gabi. Zi-ne una şi bună. O iei pe Luiza ori te duci dracului!"

„Mamăăă! îţi interzic. Eu fug chiar în clipa asta cu el!"

Luiza îl privi de jos în sus, cu ciudă dar şi cu dragoste.

„Să fugi împreună cu mine? îi răspunse Luigi Dandara deloc enervat de replicile pe care le înghiţise rece, sec. Şi câteva de la Gârliciu voiau să mă urmeze. Ai văzut vreuna prin preajma mea? Nici n-ai să vezi! Aţi observat desigur că eu rămân impenetrabil şi imperturbabil în faţa denigrărilor şi insinuărilor. Mi-am ieşit din fire adineauri de două ori pentru că am fost frustrat de cuvântul meu. N-am auzit ce s-a spus. Nici nu doresc să aud. Şi în organismul uman, cum prea bine ştiţi, există microbi fără de care n-am putea supravieţui, şi microbi care ne „ajută" să nu supravieţuim. Deci şi la nivelul macrocosmic, ca şi la acela microcosmic operează aceleaşi legi. Dacă nu v-aţi fi îmbătat atât de repede şi dacă mi-aţi fi cerut, înainte de şampanie, să vă sfătuiesc, acum puteam discuta altfel aceste probleme. Eu ştiam că după atâta vin şampania îmbată! Aşa cum ştiu foarte bine că după încă vreo câteva mii sau milioane de ani astrul zilei va exploda sau se va strânge în nucleul lui şi atunci gata cu sistemul solar. Pământul se preface într-un sloi de gheaţă. Acesta fiind adevărul cosmic de neevitat, ce sens are să ne porcăim?"

„Nu noi, măăă, tu ne-ai făcut porci!" zise o voce. „Numai porci? Ne-a făcut în tot felul!" replică a doua.

„De unde mă-ta ai apărut tu? Când ai făcut ochi?"

„Să fii la mine în atelier numai o lună, ştii..."

„Luigi, dragul meu, hai să plecăm…”

„Unde, făăă? la balamuc?”

„Nu mai pot! Mă arunc…”

„Uite ce-ai făcut din fiică-mea, nemernicule!”

Luigi Dandara se trase uşor spre uşă; simţise pumnii încordându-se pentru el; Luiza rămase în scaun, cu ochii măriţi pe el. Cu toţii se ridicară de la masă, dar numai unul – nu se ştia precis care – se repezi să-l lovească; Luigi însă fugise, deschisese uşa şi, de pe prima treaptă, de pe hol în întuneric, strigă din răsputeri:

„Pământeni nenorociţi! Cretinilor!”

Pe uşa rămasă deschisă intră în aceeaşi clipă Mogâldeaţă Garderobierul. Luigi coborî sărind câte trei trepte. Ajunse în stradă. Mai avea în buzunar o ţigară Carpaţi fără filtru şi în nasturele mic de la mâneca hainei sclipiciul legăturii de nedezlegat asupra căreia veghease doamna Podoabă. Ştia că se îmbătaseră prea de tot ca să poată coborî după el, în stradă, aşa că se duse după colţul blocului, sub fereastra apartamentului din care, peste zece minute, se auzi un cântec lăutăresc, de joc, interpretat la ţambal, acordeon şi vioară… era un cântec plin de vitalitate şi de draci. Auzi imediat chiuiturile femeilor. Strigătele bărbaţilor şi fluierăturile garderobierului pe care le recunoscu cu uşurinţă; de atâtea ori îl auzise fluierând. Ceva îl ţinea lipit de zidul rece, nu se mai putea desprinde deloc. Prin ferestre apăruseră, discreţi, vecinii, colocatarii. Ascultau şi tăceau. Pentru prima oară la treizeci şi doi de ani i se făcu milă de-o fiinţă din afara familiei sale şi a rudelor apropiate; ar fi fost în stare să-i întindă Luizei o funie, să o coboare lângă el, să o ducă acasă, la părinţi… gândi la această fantezie care-i punea în suflet şi dorinţa, preţ de cinci minute. La un moment dat, auzi chiar vocea Luizei, clară, penetrantă, copilăroasă şi zglobie:

„Decât cu unul ca ăsta de la care nu pricepi din zece vorbe mai mult de două, mai bine liberă!”

Se auziră până departe aplauzele.

„Interesantă este această incompatibilitate de structură – începu Luigi Dandara să vorbească singur îndreptându-se spre un debit de tutun – care operează adeseori violent, deşi debutează aparent aristocratic, cu o anume noblеţe care inhibă şi place.

Cel puţin ăia din Gârliciu mă salutau zilnic, chiar dacă după aceea mă înjurau. Ar fi de studiat aşadar modalităţile prin care se

antagonizează incongruenţele şi totodată mijloacele prin care caracterul conflictual evident poate fi anihilat sau eludat de către subiecţi. Reacţiile lor şi dezinteresul făţiş faţă de întrebările grave presupun că sunt forme de apărare, altfel nu-mi explic lipsa unei elementare propensiuni spre discuţii, discuţii constructive. Cred că nici eu n-am fost în formă. Mâncasem prea mult. M-am lăcomit pentru că multe din felurile de pe masă nu le cunoşteam. iată că şi eu, până şi eu sunt lacom şi curios. Lacom din curiozitate, evident. Totuşi, nu-mi voi ierta niciodată că am părăsit apartamentul rostind un cuvânt atât de dur. Ce impresie am lăsat acolo? Desigur, una deplorabilă. Să intri sărutând mâna şi să ieşi spunându-le in corpore, „cretinilor", nu se face, nu-i normal. Ar fi momentul, am vârsta, s-ar cuveni să-mi controlez puţin reacţiile, să mă stăpânesc, să mă autocenzurez…"

Debitul era deschis. Cumpără ţigările, ajunse în piaţa Chirigiu, dădu cu ochii de ceasul electric; vreme de o jumătate de oră privi cadranul ceasului şi numără tramvaiele. Până acasă medită, uitând de unde venea şi unde petrecuse, la cele două feluri de mişcare: una imperceptibilă – a acelor ceasului electric, şi cealaltă, zgomotoasă, liniară, greoaie şi vizibilă – a tramvaielor care veneau sau coborau de pe bulevardul Coşbuc. În poarta casei îşi aduse aminte pentru ultima oară că prima dată când stătuse cu Luiza pe bancă, în părculeţ, de ruşine nu-i mărturisise că îi îngheţaseră picioarele, îi amorţiseră din cauza frigului. În zorii zilei de duminică, după ce se bărbieri, îi veni în minte şi-n simţuri senzaţia de-atunci. Se aşeză în fotoliul jerpelit, pus special pentru el în lumina ferestrei joase, şi începu lectura cărţii lui Alexis Carell, „Omul, fiinţă necunoscută". Pe la zece se duse în piaţă şi cumpără zece kilograme de salată pentru iepuri, aşa cum îl rugaseră părinţii plecaţi pentru două zile într-o comună de lângă Giurgiu, iar după amiază dormi tun două ceasuri şi visă ceasuri, tramvaie şi iepuri.